

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของจังหวัดสุราษฎร์ธานีและพื้นที่ชายทะเล

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น สำหรับการวางแผนพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาภาพรวมทั้งในส่วนของพื้นที่ชายฝั่งทะเลและภาพรวมของจังหวัด ทั้งนี้เพราะพื้นที่ทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและการบริหาร และการพัฒนาใด ๆ ต้องมีความสัมพันธ์และอยู่ในกรอบของการพัฒนาในระดับที่ใหญ่ขึ้นอีกด้วย การศึกษาและการทบทวนสภาพข้อมูลพื้นฐานในบทนี้เป็นการศึกษาก่อนการศึกษาในรายละเอียด ซึ่งจะเป็นกรอบในการศึกษาและวางแผนในบทต่อไป

3.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานีตั้งอยู่บนชายฝั่งตะวันตกของภาคใต้ ตั้งอยู่ระหว่างแนวเส้น Latitude ที่ $8^{\circ} - 9^{\circ} 50'$ เหนือ และ Longitude ที่ $98^{\circ} 28' - 100^{\circ} 05'$ ตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ 12,891.469 ตารางกิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ใหญ่ที่สุดใน 14 จังหวัดภาคใต้ (ร้อยละ 18.23 ของภาคใต้) สภาพพื้นที่โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นลูกคลื่น ความสูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลางประมาณ 100 เมตร ตั้งอยู่บริเวณที่โปร่งออกของคอคอดกระ ตามลักษณะของคาบสมุทร โดยพื้นที่บางส่วนเป็นเกาะอยู่ในอ่าวไทย มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอละแม จังหวัดชุมพร และอ่าวไทย
ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช และอ่าวไทย
ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดกระบี่
ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดระนอง และจังหวัดพังงา

จังหวัดสุราษฎร์ธานีตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 650 กิโลเมตร มีเส้นทางคมนาคมสะดวก ทั้งทางรถไฟ รถยนต์ เครื่องบิน และทางเรือ

จะเป็นศูนย์กลางของภาคใต้ตอนบนควบคู่กับจังหวัดสงขลาและภูเก็ต ซึ่งเป็น
ศูนย์กลางของภาคใต้ตอนล่าง (แผนที่ 3.1)

จังหวัดสุราษฎร์ธานี แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 16 อำเภอ 2 กิ่ง
อำเภอ และแยกย่อยเป็น 119 ตำบล 810 หมู่บ้าน โดยมีการปกครองท้องถิ่น
จำแนกเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด 3 เทศบาล และ 15 สุขาภิบาล
(แผนที่ 3.2)

3.1.1 ลักษณะภูมิประเทศ

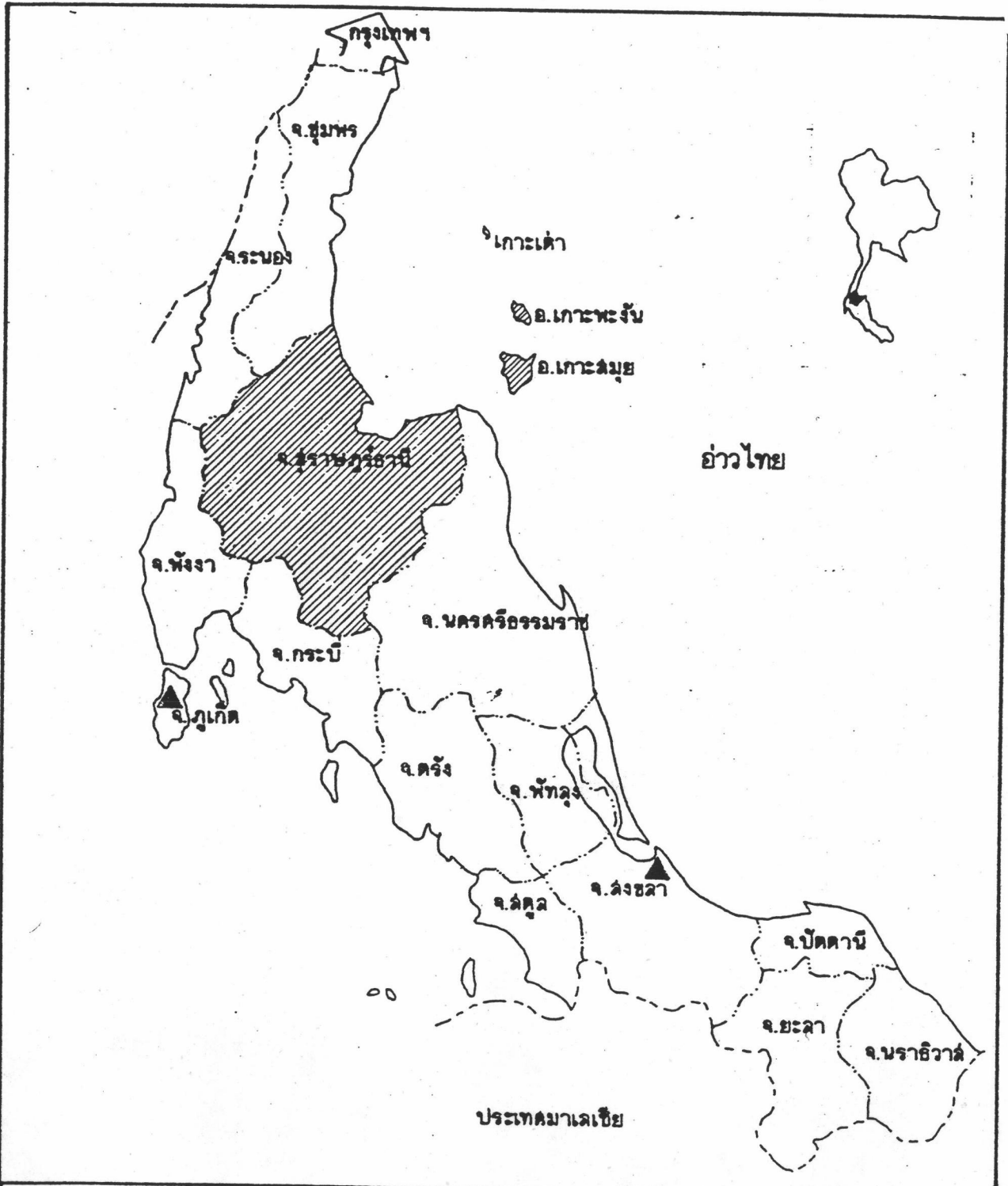
จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีลักษณะภูมิประเทศผสมผสานกันหลาย
ลักษณะ คือ มีภูเขาประมาณร้อยละ 49 ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ เทือกเขาภูเก็ต
ซึ่งทอดยาวตามแนวเหนือใต้ของพื้นที่จังหวัด สภาพภูมิประเทศจึงมีความลาดเอียง
จากทิศตะวันตกไปทางตะวันออกเป็นแหล่งต้นน้ำ ที่มีแม่น้ำสำคัญ 2 สาย คือ
แม่น้ำตาปี และแม่น้ำพุมดวง ไหลผ่านที่ราบตอนกลางลงสู่ทะเลทางทิศตะวันออก
บริเวณอ่าวบ้านดอน นอกจากนี้ยังมีพื้นที่เกาะในทะเล อีกหลายร้อยเกาะ เกาะ
ใหญ่ที่มีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่น และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ
เกาะสมุยและเกาะพะงัน เป็นต้น โดยสามารถจำแนกออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

ก) พื้นที่ราบสูงทางทิศตะวันตก สภาพพื้นที่เป็นแบบลูกคลื่น
ลอนลาดจนถึงพื้นที่ลาดชันหรือภูเขา บางส่วนเป็นที่ราบสูง มีภูเขาใหญ่น้อยสลับซับซ้อน
ได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอ ศิริรัฐนิคม อำเภอ บ้านตาขุน และอำเภอท่าฉาง

ข) พื้นที่ตอนกลางและริมทะเล อยู่ในเขตอำเภอท่าชนะ
อำเภอไชยา อำเภอท่าฉาง อำเภอพุนพิน อำเภอเคียนซา อำเภอพระแสง และ
กิ่งอำเภอบ้านนาเดิม ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด และมีที่ราบซึ่งกระจาย
เป็นบริเวณกว้างทางตอนกลางของจังหวัดไปจนถึงชายฝั่งทะเล

ค) พื้นที่ราบสูงทางทิศตะวันออก บริเวณเทือกเขาบรรทัด
ซึ่งกั้นเขตแดนจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในเขตอำเภอ
ดอนสัก อำเภอกาญจนดิษฐ์ และอำเภอเวียงสระ

ง) พื้นที่เกาะในทะเล ซึ่งมีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลาด
ชันหรือภูเขา

สัญลักษณ์

▲ ศูนย์กลางหลักภาคใต้

▨ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

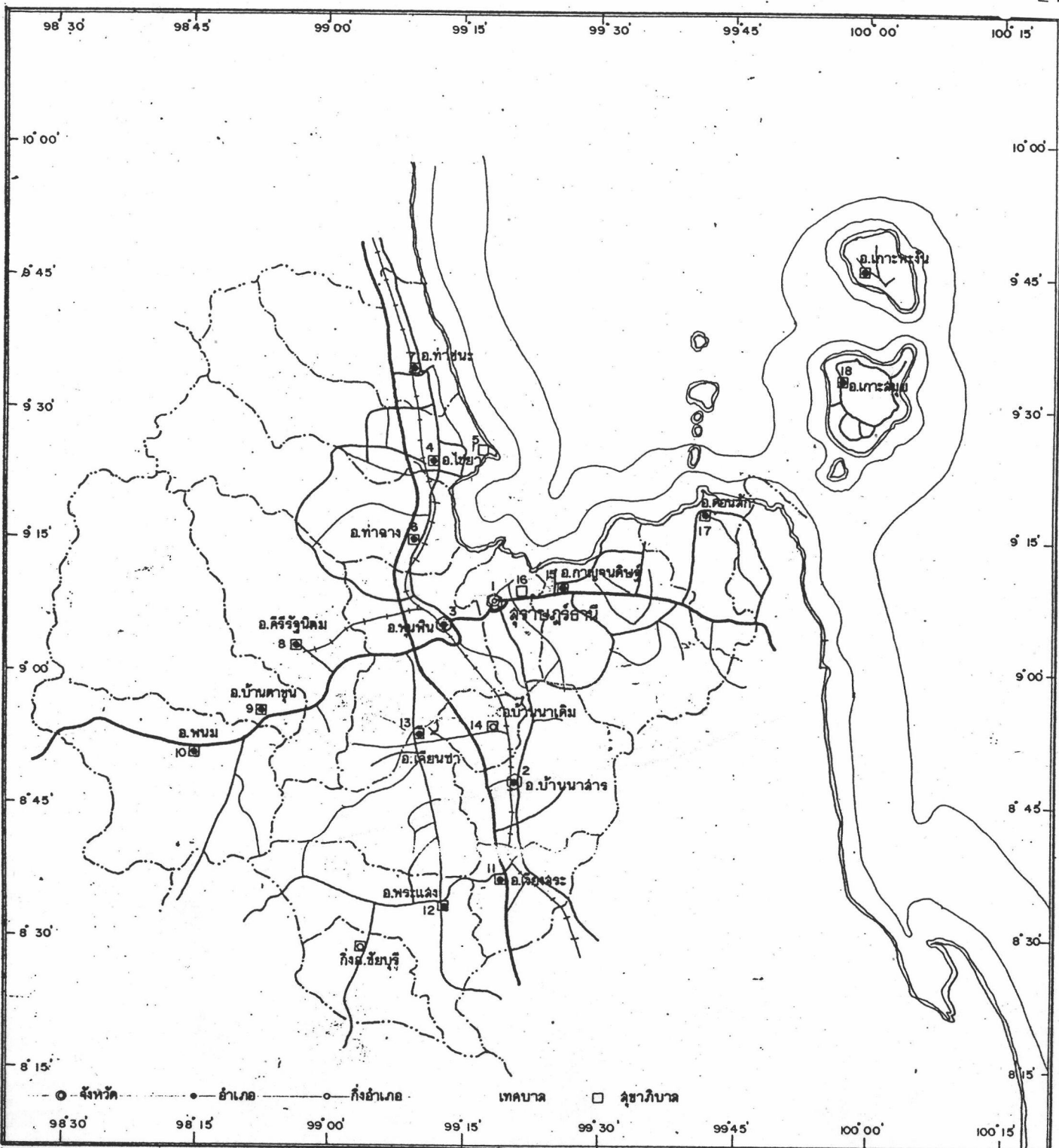
แผนที่ที่ 3.1

0 20 50 80
กม.
มิตี

น.

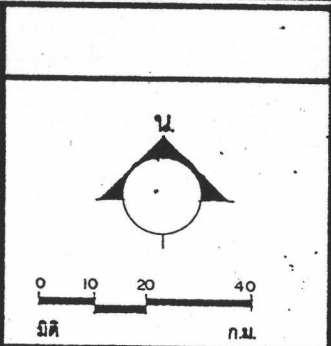
แสดง จังหวัดสุราษฎร์ธานีและศูนย์กลางหลักภาคใต้

การศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี

สัญลักษณ์

1 เทศบาลเมืองสุราษฎร์	8 ชุมชนตำบลท่าชนะ	15 ชุมชนตำบลกาญจนดิษฐ์
2 เทศบาลตำบลนาสาร	9 ชุมชนตำบลเขาวง	16 ชุมชนตำบลท่าทองใหม่
3 เทศบาลตำบลท่าข้าม	10 ชุมชนตำบลพนม	17 ชุมชนตำบลคอนดัก
4 ชุมชนตำบลตลาดไชยา	11 ชุมชนตำบลเวียงสระ	18 ชุมชนตำบลเกาะลมุน
5 ชุมชนตำบลพุมเรียง	12 ชุมชนตำบลย่านคืนแดง	
6 ชุมชนตำบลท่าฉาง	13 ชุมชนตำบลเคียนซา	
7 ชุมชนตำบลท่าชนะ	14 ชุมชนตำบลบ้านนา	

แสดง จังหวัดสุราษฎร์ธานีและการปกครอง

แผนที่ที่ 3.2

การศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.1.2 ลักษณะภูมิอากาศ

ก) ลักษณะอากาศโดยทั่วไป

จังหวัดสุราษฎร์ธานีจะมีภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อน (Tropical Monsoon Climate : Am) ตามการจำแนกภูมิอากาศของ คอปเปน (Kopen's Classification) ซึ่งลักษณะภูมิอากาศแบบนี้จะมีอากาศร้อน อุณหภูมิสูงตลอดปี ไม่มีเดือนใดที่มีอุณหภูมิต่ำกว่า 18 องศาเซลเซียส และจะมีฝนตกชุก แต่จะมี 2-3 เดือนที่มีฝนน้อย หรือต่ำกว่า 62 มิลลิเมตร (2.4 นิ้ว) ภูมิอากาศแบบนี้แบ่งออกได้ 2 ฤดู คือ

- 1) ฤดูฝน จะมีฝนตกชุกเป็นเวลา 9-10 เดือน คือ เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนมกราคม
- 2) ฤดูร้อน เป็นช่วงที่มีฝนตกเฉลี่ยรายเดือนน้อยกว่า 62 มิลลิเมตร ประมาณ 2-3 เดือน ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ซึ่งอากาศจะร้อนและอุณหภูมิสูงขึ้น

ข) ปริมาณน้ำฝน

จังหวัดสุราษฎร์ธานีจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพาเอาความชุ่มชื้นจากทะเลอันดามันในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ซึ่งทำให้มีฝนตกแต่ไม่มากนัก เนื่องจากมีเทือกเขาภูเก็ตกั้นอยู่ ส่วนช่วงที่มีฝนตกชุกมากอยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม ทั้งนี้เพราะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดผ่านอ่าวไทยและช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนืออ่อนกำลังลงกระแสนลมจากทะเลจีนใต้ ซึ่งเป็นลมร้อนและชื้น จึงทำให้ฝนตกน้อยที่สุด ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีฝนตกเกือบตลอดปี ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 10 ปี (พ.ศ. 2521-2530) อำเภอเมือง วัดได้จำนวน 1,420.9 มิลลิเมตรต่อปี โดยประมาณฝนตกมากที่สุดในเดือนพฤศจิกายนวัดได้ 327.7 มิลลิเมตร ซึ่งมีฝนตกจำนวน 19.3 วัน และปริมาณฝนตกน้อยที่สุดในเดือนกุมภาพันธ์ วัดได้ 11.9 มิลลิเมตร ซึ่งมีฝนตก 2.4 วัน และโดยเฉลี่ยแล้วจังหวัดสุราษฎร์ธานีจะมีฝนตกเฉลี่ย 164.8 วันต่อปี (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 แสดงค่าเฉลี่ยสถิติน้ำฝน อุณหภูมิ และความชื้นสัมพัทธ์ของสถานีตรวจอากาศจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ในคาบ 10 ปี (พ.ศ.2521-2530)

เดือน	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวนวัน ที่ฝนตก (วัน)	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
			สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย
มกราคม	57.3	6.9	30.4	20.3	25.0	96.4	62.8	82.1
กุมภาพันธ์	11.9	2.4	32.6	20.1	26.0	96.1	54.7	78.0
มีนาคม	20.8	3.1	34.0	21.0	27.1	95.6	51.3	75.7
เมษายน	60.1	7.3	34.9	22.5	28.0	95.2	52.4	77.0
พฤษภาคม	165.6	17.4	33.8	23.5	27.5	95.3	58.8	81.9
มิถุนายน	140.8	17.3	32.0	23.5	27.1	94.4	61.1	62.1
กรกฎาคม	151.8	17.6	32.4	23.1	26.7	94.9	61.8	82.5
สิงหาคม	139.8	18.3	32.3	23.1	26.7	94.6	61.9	82.3
กันยายน	179.7	19.5	32.1	22.9	26.4	95.6	63.2	64.3
ตุลาคม	253.7	20.2	31.1	22.8	26.1	96.8	68.3	86.9
พฤศจิกายน	327.7	19.3	29.7	22.4	25.6	96.8	72.9	87.6
ธันวาคม	161.5	13.8	29.4	21.6	25.2	96.3	70.2	85.2
ตลอดปี	1,670.7	164.8	32.1	32.2	26.5	95.7	61.6	62.1

ที่มา : สถานีตรวจอากาศสุราษฎร์ธานี

ค) อุณหภูมิ

จังหวัดสุราษฎร์ธานีจะมีอุณหภูมิต่ำสุดตลอดปี

อุณหภูมิต่ำสุดในฤดูฝนกับฤดูร้อนของจังหวัดสุราษฎร์ธานีในคาบ 10 ปี วัดได้ 26.5 องศาเซลเซียส ซึ่งอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนมกราคม วัดได้ 25.0 องศาเซลเซียส และสูงสุดในเดือนเมษายน วัดได้ 28 องศาเซลเซียส ซึ่งมีค่าความแตกต่างของอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดในรอบปี 3 องศาเซลเซียสเท่านั้น

ง) ความชื้นสัมพัทธ์

ความชื้นสัมพัทธ์ หมายถึง เปอร์เซ็นต์ของความชื้นสัมพัทธ์

ระหว่างปริมาณไอน้ำที่มีอยู่จริงในอากาศกับปริมาณไอน้ำที่อากาศจะมีได้เต็มที่ ณ อุณหภูมิเดียวกัน ดังนั้น เนื่องจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีฝนตกเกือบตลอดปี จึงทำให้มีความชื้นสูงเกือบตลอดปี เช่นเดียวกัน จากตารางที่ 3.1 จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี วัดได้ 82.1 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งในฤดูฝนจะมีค่าความชื้นสัมพัทธ์สูง เดือนพฤศจิกายนซึ่งมีฝนตกมากที่สุดจะมีความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด วัดได้ 87.6 เปอร์เซ็นต์ และค่าความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดในเดือนมีนาคม วัดได้ 75.5 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีความแตกต่างกันไม่มากนัก

จ) ลมและทิศทางลม

ลมที่มีอิทธิพลต่อจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือลมประจำถิ่น

ได้แก่ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ มีลมพัดมาจากทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม แต่ในเดือนกุมภาพันธ์จะพัดมาจากทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งความเร็วลมเฉลี่ยตลอดปีนั้นไม่เป็นอันตรายต่อพืช และความเร็วลมสูงสุดในเดือนกรกฎาคม วัดได้ 43 น็อต (ตารางที่ 3.2)

นอกจากลมมรสุมแล้วจังหวัดสุราษฎร์ธานียังได้รับ

อิทธิพลจากพายุหมุนเขตร้อนที่เกิดขึ้นในมหาสมุทรแปซิฟิกและน้ำทะเลท่วมฉับพลันกำลังแรงของลมและคลื่นจะทำให้เรือต่าง ๆ และอาคารบ้านเรือนเสียหายได้ ซึ่งจะเกิดในเดือนตุลาคมถึงธันวาคม แต่พายุดังกล่าวนี้มักจะ ไม่เกิดขึ้นบ่อยนัก

ตารางที่ 3.2 ทิศทางและความเร็วลม จังหวัดสุราษฎร์ธานีในคาบ 10 ปี (2521-2530)

เดือน	มค.	กพ.	มีค.	เมษ.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.
ทิศทางลม	NE	E	NE	NE	SW	SW	SW	SW	SW	SW	NE	NE
ความเร็วลมเฉลี่ย(นอต)	3.1	2.9	2.9	2.6	3.4	3.4	3.3	3.4	2.6	1.9	2.2	3.1
ความเร็วลมสูงสุด(นอต)	25 E	29 NE	38 NE	41	39 SW	38	43 W	38 NW	35 NE	40 NE	36 SE	28 E
		BNE		WNW		SSW						ESE

ที่มา : สถานีตรวจอากาศจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จ) ความสมดุลของน้ำ

ความสมดุลของน้ำ หมายถึง ปริมาณน้ำที่ได้รับในหน่วยพื้นที่หนึ่ง เท่ากับปริมาณน้ำที่สูญเสียไปจากหน่วยพื้นที่นั้น ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณน้ำฝนและค่าศักยภาพการระเหยของน้ำและการคายน้ำของพืชของอำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ตารางที่ 3.3) สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงที่มีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของค่าศักยภาพ การระเหยของน้ำและการคายน้ำของพืช ($p < 0.5$ PET) ซึ่งจะเริ่มประมาณกลาง เดือนมกราคมถึงกลาง เดือนเมษายน รวมเป็นระยะเวลา 3 เดือน ซึ่งเป็นช่วงที่พืชขาดแคลนน้ำ

2. ช่วงที่มีความชุ่มชื้น เป็นช่วงที่ปริมาณน้ำฝนมีค่าเท่ากับหรือมากกว่าครึ่งหนึ่งของค่าศักยภาพการระเหยของน้ำและการคายน้ำของพืช ($p > 0.5$ PET) ซึ่งเป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช จะเริ่มตั้งแต่กลาง เดือนเมษายนไปจนถึงกลาง เดือนมกราคม รวมระยะเวลา 9 เดือน

3. ช่วงที่มีน้ำมากเกินไป เป็นช่วงที่มีปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าศักยภาพการระเหยของน้ำและการคายน้ำของพืช ($p > PET$) ทำให้มีน้ำมากเกินพอจะทำให้เกิดน้ำท่วม และทำให้เสียหายได้ ซึ่งจะเกิดขึ้นในเดือนพฤษภาคม และเดือนกรกฎาคม และจะรุนแรงมากในช่วงกลางเดือนสิงหาคมถึงปลายเดือนธันวาคม รวมเป็นเวลาประมาณ 4-5 เดือน

ดังนั้น การปลูกพืชในจังหวัดสุราษฎร์ธานีจำเป็นต้องมีระบบชลประทานที่ดี เพื่อป้องกันน้ำท่วมในช่วงที่ฝนตกชุกเกินไป และสามารถเก็บกักน้ำไว้สำหรับการปลูกพืชในช่วงที่ขาดน้ำ ตลอดทั้งมีการจัดระบบการปลูกพืช และเลือกชนิดของพืชที่จะปลูกให้เหมาะสมและถูกต้องด้วย

ตารางที่ 3.3 เปรียบเทียบปริมาณน้ำฝนและค่าศักยภาพการระเหยของน้ำจากดิน และการคายน้ำของพืช จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เดือน	ปริมาณน้ำฝน ¹ (มม.)	ค่าศักยภาพการระเหยของน้ำและ ² การคายน้ำของพืช (มม.)
มกราคม	57.3	107.3
กุมภาพันธ์	11.9	112.9
มีนาคม	20.8	144.5
เมษายน	60.1	152.2
พฤษภาคม	165.6	155.2
มิถุนายน	140.8	148.7
กรกฎาคม	151.8	147.7
สิงหาคม	139.8	146.3
กันยายน	179.7	134.0
ตุลาคม	253.7	128.4
พฤศจิกายน	327.7	114.8
ธันวาคม	161.5	189.4
รวมตลอดปี	1,670.7	1,601.4

ที่มา : 1 กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงคมนาคม

2 คำนวณโดยวิธีของ Thornthwaite, C.W.

3.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

ก) แร่ธาตุ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรแร่อยู่มากมาย แร่ที่สำคัญได้แก่ ดีบุก วุลแฟรม ยิบซั่ม พลวง แบไรท์ ลิกไนท์ ฟลูออไรต์ ดินขาว แต่ในเขตพื้นที่ชายทะเลจะพบเฉพาะแร่ ดีบุก และวุลแฟรม ที่พบเฉพาะในพื้นที่อำเภอเกาะสมุย และอำเภอเกาะพะงัน แร่ที่สำคัญและเปิดทำเหมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีดังนี้

ดีบุก - อ.พนม อ.คีรีรัฐนิคม อ.เวียงสระ อ.กาญจนดิษฐ์
อ.บ้านนาสาร อ.เกาะสมุย อ.เกาะพะงัน และกิ่งอำเภอบ้านนาเดิม

วุลแฟรม - อ.พนม อ.เวียงสระ อ.เกาะพะงัน และกิ่งอำเภอบ้านนาเดิม

ยิบซั่ม - อ.เวียงสระ อ.กาญจนดิษฐ์ และอ.บ้านนาสาร

แบไรท์ - อ.กาญจนดิษฐ์ อ.บ้านนาสาร และอ.พุนพิน

พลวง - อ.เวียงสระ

ข) ทรัพยากรดิน

จากรายงานการสำรวจดินที่ดำเนินการโดยกองสำรวจและจำแนกดิน กรมพัฒนาที่ดิน ได้จำแนกดินตามสภาพภูมิประเทศได้ดังนี้

1) หาดทรายและสันทราย (Beack ridges and sand dunes) เกิดเป็นแนวยาวแคบ ๆ ขนานกับชายฝั่งทะเล เป็นแนวเหนือใต้ เกิดจากการกระทำของคลื่นหรือกระแสน้ำทะเลพัดพาเอาทรายและเปลือกหอยต่าง ๆ ไปกองทับถมไว้บริเวณเหนือหาดทราย ทำให้เกิดเป็นสันทรายเดี่ยว ๆ ลักษณะของเนื้อดินเป็นดินทราย และบางบริเวณจะมีเปลือกหอยปะปนอยู่ มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชันประมาณ 2-4% ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

2) บริเวณที่ลุ่มราบน้ำทะเลขึ้นถึง (Active Tidal Flats) ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล ที่น้ำทะเลขึ้นถึงอยู่เป็นประจำ ส่วนใหญ่เกิดตามบริเวณปากน้ำ เช่น ปากน้ำตาปี ปากน้ำพุนพิน ปากน้ำท่าทอง เกิดจากการทับถมของตะกอนตามบริเวณปากแม่น้ำ ส่วนใหญ่เป็นตะกอนเนื้อ

ละ เอียดดังนั้น ดินที่พบในบริเวณนี้จึง เป็นดินเลนหรือดินทรายปนเลน หรือดินเหนียว สีเทา และดินเค็มหรือดินเค็มกรดแอม เนื่องจากอิทธิพลของน้ำทะเล

3. บริเวณที่ลุ่มราบน้ำทะเลเคยขึ้นถึง (Former Tidal Flats) ลักษณะพื้นที่ในบริเวณนี้มีร่องรอยแสดงถึงลักษณะที่เคยมีน้ำทะเลท่วมถึงมาแล้วในอดีต เกิดจากการทับถมของตะกอน น้ำกร่อย ซึ่งมีเนื้อละเอียด ดังนั้น ดินที่พบส่วนใหญ่จึงเป็นดินเหนียว มีการระบายน้ำเลว บางแห่งเป็นดินเปรี้ยว เนื่องจากมีสารประกอบของแร่จาโรไซต์ (Cat clay) การใช้ประโยชน์ของที่ดินทำนาข้าว

อนึ่ง ในบางบริเวณที่เป็นที่ลุ่มน้ำขัง จะมีซากพืชผุพังทับถมเป็นชั้นบาง ๆ บางแห่งของพื้นที่ในบริเวณนี้ก็สร้างได้ยกร่องเพื่อปลูกผักและไม้ยืนต้น

4. บริเวณที่ราบตะกอนล้นน้ำ (Alluvial Plain) ประกอบด้วย

4.1 บริเวณที่เป็นสันดินริมน้ำ (Levee) เกิดจากที่แม่น้ำล้นธารพาตะกอนมาทับถมในบริเวณริมฝั่งแม่น้ำหรือล้นน้ำ มีความลาดชันประมาณ 2-4% ดินที่พบเป็นดินเนื้อหยาบ มีการระบายน้ำดี การใช้ประโยชน์ของที่ดินส่วนใหญ่ปลูกยางพาราและไม้ผล

4.2 บริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood Plain) เป็นบริเวณที่อยู่ถัดจากสันดินริมน้ำออกมาเป็นที่ราบเรียบเกิดจากตะกอนล้นน้ำที่ถูกพัดพามาทับถม และมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ดินมีลักษณะเนื้อดินแตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่น แต่ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเนื้อดินเป็นดินเหนียว ถึงดินร่วนปนดินเหนียว ดินมีการระบายน้ำเลว การใช้ประโยชน์ที่ดินทำนาเป็นส่วนใหญ่

4.3 บริเวณที่เป็นที่ราบลานตะพักล้นน้ำระดับต่ำ (Low Terrace) ลักษณะเป็นที่ราบเรียบ ซึ่งเคยเป็นที่ที่น้ำท่วมถึงมาก่อน เกิดจากตะกอนล้นน้ำที่ถูกพัดพามาทับถมกันเป็นเวลานาน ดังนั้นจึงทำให้ดินมีลักษณะเนื้อดินแตกต่างกันไป เช่น ดินเหนียว ดินร่วนปนดินเหนียว ดินเหนียวปนทรายหรือดินร่วนเหนียวปนทราย เป็นต้น โดยทั่ว ๆ ไปมีการระบายน้ำเลว การใช้ประโยชน์ของที่ดิน ใช้ทำนาข้าว ปลูกยางพารา และปลูกปาล์มน้ำมัน

4.4 บริเวณที่เป็นลูกคลื่นของลาดตะพักลาน้ำ (Old Alluvial Terrace) ลักษณะเป็นที่ดอนอยู่ถัดจากที่ราบลานตะพักลาน้ำระดับต่ำ ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนทิศทางการเดินของแม่น้ำลำธาร และการกัดเซาะของแม่น้ำลำธารในอดีตทำให้ภูมิประเทศดังกล่าวเป็นเนิน มีลักษณะคล้ายลูกคลื่นดินส่วนใหญ่มักจะมีลักษณะเป็นดินเหนียวหรือค่อนข้างเป็นทรายบางแห่งพบลูกครึ่งบนอยู่ในชั้นดิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปศุขยายพารา มะพร้าวไม้ผล และปาล์มน้ำมัน

4.5 บริเวณพื้นที่ลูกคลื่นที่เป็นพื้นที่เหลือค่างจากการกัดกร่อน (Erosional surface) บริเวณนี้เคยเป็นเนินเขาหรือภูเขามาก่อนต่อมาเกิดการกัดกร่อนตามธรรมชาติ ทำให้ผิวพื้นกลายเป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชันดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน ลักษณะของดินในบริเวณนี้ย่อมแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินพื้นล่าง การใช้ประโยชน์ของที่ดิน ปศุขยายพาราและปาล์มน้ำมัน

4.6 บริเวณที่เป็นภูเขาและเทือกเขา (Hills and Mountains) เป็นภูเขาและเทือกเขาต่าง ๆ สลับซับซ้อน มีความลาดชันมากกว่า 35% ซึ่งประกอบด้วยหินชนิดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่างยุคต่างสมัยสลับซับซ้อนกันอยู่ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร พืชพรรณธรรมชาติที่ขึ้นอยู่เป็นป่า

4.7 บริเวณที่เป็นเกาะกลางทะเล (Islands) เกาะต่าง ๆ ของพื้นที่ชายทะเล จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ เกาะเต่า เกาะแตน เกาะพะลวย เกาะวัวตาหลับ และหมู่เกาะอ่างทองฯ ส่วนเกาะสมุยและเกาะพะงัน ได้จัดแยกออกเป็นหน่วยที่ดินต่าง ๆ เพราะเป็นพื้นที่ได้มีการสำรวจข้อมูลทางด้านดินแล้ว สำหรับหมู่เกาะต่าง ๆ ยกเว้นเกาะสมุยและเกาะพะงัน มีเนื้อที่ประมาณ 39,121 ไร่หรือร้อยละ 1.3

ค) ทรัพยากรน้ำ

น้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญอย่างหนึ่ง เนื่องจากน้ำเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านการเกษตร การอุตสาหกรรม การประมง การบริโภค หรือแม้แต่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ

แหล่งน้ำธรรมชาติ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. น้ำในบรรยากาศ (Atmospheric or meteoric water) ที่สำคัญได้แก่ น้ำฝน ซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญที่สุด สำหรับการเกษตร การอุปโภค บริโภค และยังเป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำต่าง ๆ อีกด้วย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 1,670.7 มิลลิเมตร มีฝนตกจำนวน 164.8 วันต่อปี

2. น้ำผิวดิน (Surface water) ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง สระ ทะเลสาบ ในลักษณะของน้ำจืด และตามทะเล มหาสมุทร ในลักษณะของน้ำเค็ม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วยลุ่มน้ำขนาดต่าง ๆ กัน ถึง 14 ลุ่มน้ำ ซึ่งมีแม่น้ำที่สำคัญ คือ (แผนที่ 3.3)

แม่น้ำตาปีตั้งต้นจากภูเขาหลวงในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีควนน้อยใหญ่ ไหลมาบรรจบกันหลายแนวในเขตอำเภอฉวาง รวมกันเป็นแม่น้ำตาปีไหลผ่านอำเภอทุ่งใหญ่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผ่านจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่อำเภอพระแสง อำเภอบ้านนาสาร อำเภอเคียนซา อำเภอพุนพิน และอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี ไหลลงสู่ทะเลที่อ่าวบ้านดอน มีความยาวประมาณ 200 กิโลเมตร

แม่น้ำพุมดวง หรือแม่น้ำคีรีรัฐนิคม ตั้งต้นจากเทือกเขาระหว่างจังหวัดพังงากับจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีควนเล็กควนน้อยไหลมาบรรจบกันเป็นแม่น้ำไหลผ่านอำเภอพนม อำเภอบ้านตาขุน อำเภอคีรีรัฐนิคม อำเภอพุนพิน แล้วมาบรรจบกับแม่น้ำสายเดียวกันที่อำเภอพุนพิน ตรงบริเวณเหนือสะพานรถไฟพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้วไหลออกสู่ทะเลที่อ่าวบ้านดอน นอกจากนั้นจะมีคลองหรือลำธารต่าง ๆ อีกมากมาย

อำเภอท่าชนะ ได้แก่ คลองคันธูลี คลองท่ากระจ่าย และคลองท่าม่วง
อำเภอไชยา ได้แก่ คลองใหญ่พุมเรียง คลองไชยา และคลองตะเคียน
อำเภอท่าฉาง ได้แก่ คลองท่าฉาง คลองท่าเคย

อำเภอพุนพิน ได้แก่ คลองพุนพิน คลองก่อ คลองลีเส็ด

อำเภอเมือง ได้แก่ คลองฉนาก คลองบางกล้วย คลองสัก คลองรีว

อำเภอกาญจนดิษฐ์ ได้แก่ คลองฉิมหวัง คลองเจงอะ คลองกระแต

คลองรวม คลองท่าทอง

อำเภอคอนสัก ได้แก่ คลองคอนสัก คลองคราม

อำเภอเกาะสมุย ได้แก่ คลองท่าละไม คลองเล็ก คลองแม่น้ำ

อำเภอเกาะพะงัน ได้แก่ คลองศาลาดอย คลองธารเสด็จ

3. น้ำใต้ดิน

Qep แหล่งน้ำใต้ดินที่พบในรูปพูนของหินประกอบด้วย (แผนที่ 3.4)

เป็นแหล่งน้ำใต้ดินที่สมบูรณ์ เรียกชั้นดินที่อุ่มตัวด้วยน้ำเจ้าพระยา (Chaophraya aquifers) เป็นแหล่งน้ำที่เกิดในตะกอนทับถมตามบริเวณที่ราบลุ่มระดับน้ำลึกไม่เกิน 200 เมตร ปริมาณน้ำมากกว่า 50 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง คุณภาพของน้ำดี ยกเว้นบางบริเวณที่อยู่ใกล้ทะเลน้ำค่อนข้างเค็ม หรือมีเหล็กปนอยู่สูง พบอยู่บริเวณด้านใต้อำเภอท่ากลาง เป็นแหล่งน้ำใต้ดินที่สมบูรณ์ที่มีน้ำปานกลาง เรียกชั้นดินที่อุ่มตัวด้วยน้ำเจ้าพระยา (Chaophraya aquifers)

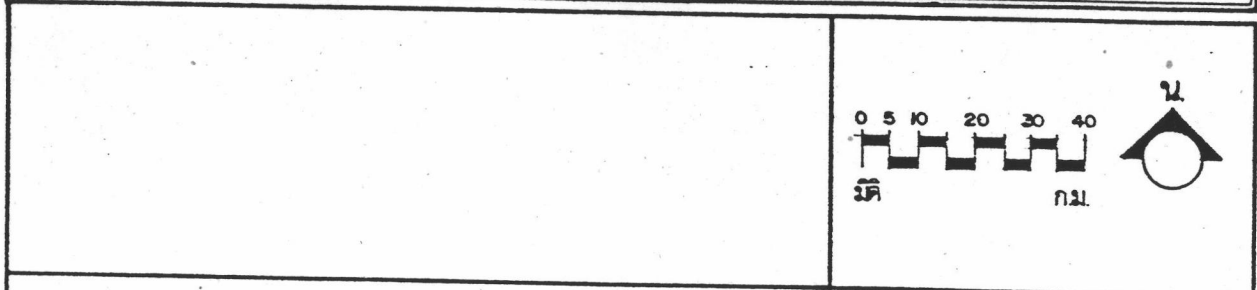
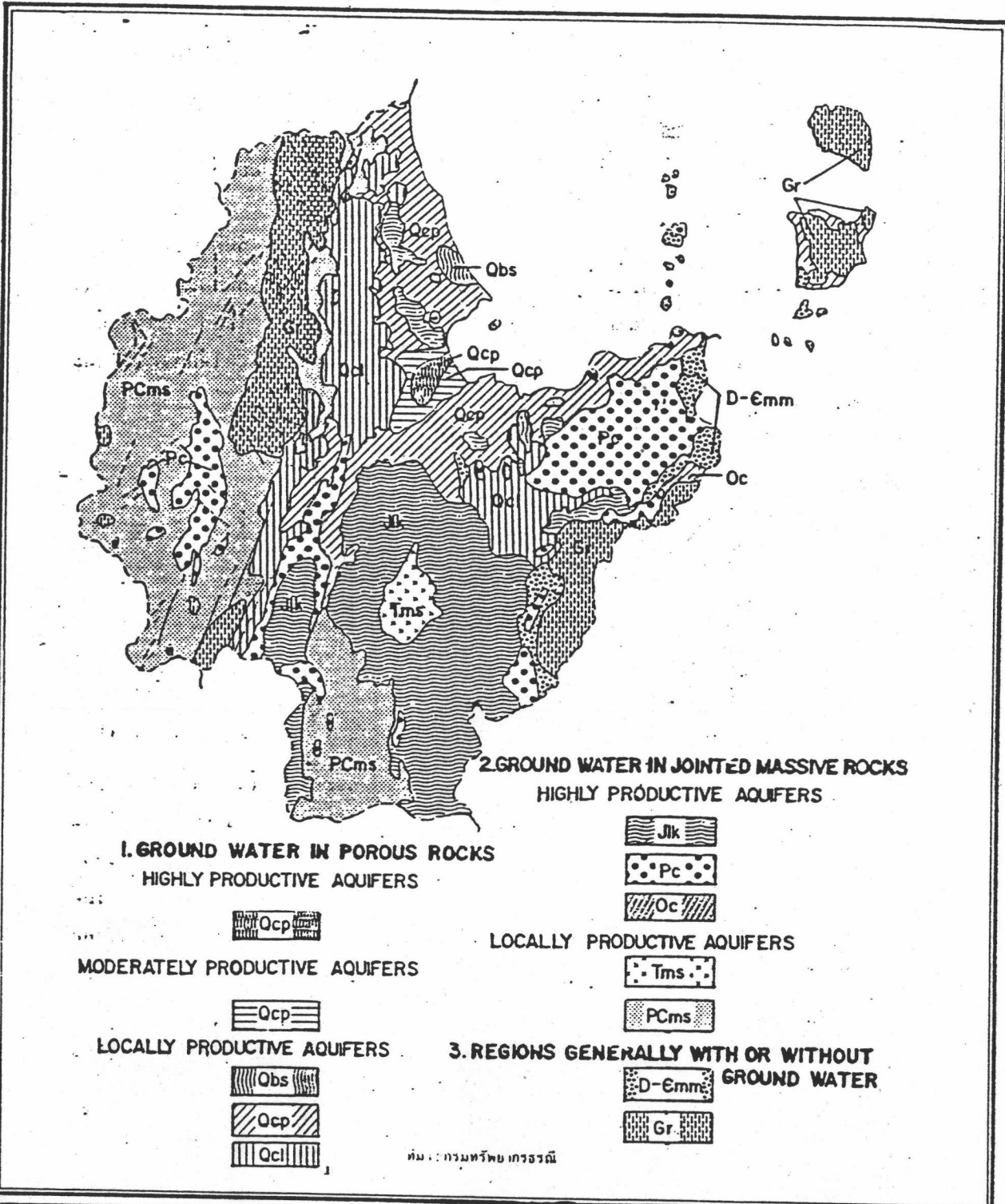
Qbs เป็นแหล่งน้ำที่เกิดในตะกอนทับถมตามบริเวณลำนน้ำต่าง ๆ ระดับน้ำลึกไม่เกิน 200 เมตร ปริมาณน้ำประมาณ 20-50 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง คุณภาพของน้ำดี พบอยู่ในบริเวณอำเภอพุนพินทั้งหมดเป็นแหล่งน้ำใต้ดินที่มีน้ำน้อยและพบเฉพาะแห่ง เรียกว่าชั้นดินที่อุ่มตัวด้วยน้ำในดินทราย (Beachsand aquifers) บริเวณสันทรายและหาดทราย ระดับน้ำลึกไม่เกิน 5 เมตร ปริมาณน้ำประมาณ 1-5 ลูกบาศก์เมตรต่อชม. น้ำเป็นน้ำจืดถึงเป็นน้ำกร่อย

Qbs พบอยู่ในบริเวณอำเภอไชยาทั้งหมดเป็นแหล่งน้ำใต้ดิน ที่มีน้ำน้อยและพบเฉพาะแห่ง เรียกชั้นดินที่อุ่มตัวด้วยน้ำเจ้าพระยา (Chao Phraya aquifers) เกิดในตะกอนทับถมตามบริเวณลำนน้ำเล็ก ๆ และเป็นบริเวณแคบ ลึกไม่เกิน 50 เมตร ปริมาณน้ำ 5-30 ลูกบาศก์เมตร คุณภาพของน้ำดีบางแห่งมีเหล็กปนอยู่สูง พบบริเวณอำเภอท่าชนะ ไชยาพุนพิน เมือง กาญจนดิษฐ์ คอนสัก

แหล่งน้ำใต้ดินบริเวณรอยต่อของดินแข็ง ประกอบด้วย

Jik แหล่งน้ำใต้ดินที่มีปริมาณน้ำมาก พบอยู่ในชั้นดินอุ่มน้ำของหินชุดโคราชตอนล่าง (Lower Khorat aquifers) เกิดอยู่ตามรอยแตกแยกของหินหน่วยภูกระดึง หินหน่วยน้ำพองระดับน้ำลึกไม่เกิน 50 เมตร ปริมาณน้ำ 5-20 ลูกบาศก์เมตร ต่อชั่วโมง คุณภาพของน้ำดี

แสดง อุทกธรณีวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แผนที่ที่ 3.4

การศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี

Jik พบบริเวณด้านเหนืออำเภอท่าฉาง และด้านใต้อำเภอเมือง แหล่งน้ำใต้ดินที่มีปริมาณน้ำมาก พบอยู่ในชั้นหินอุ้มน้ำพวกหินปูน (Carbonate Pe aquifers) เป็นชั้นน้ำที่เกิดอยู่ตามรอยแตกของหินปูนยุคเพอร์เมียน ในหินชุดราชบุรี ปริมาณน้ำประมาณ 20 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง คุณภาพน้ำเป็นน้ำกระด้าง พบบริเวณตะวันออกของอำเภอกาญจนดิษฐ์ด้านใต้ของอำเภอดอนสัก ด้านใต้ของอำเภอเกาะสมุยและหมู่เกาะต่าง ๆ

ง) ทรัพยากรป่าไม้

1. สภาพป่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- ป่าสงวนแห่งชาติ มี 26 ป่า เนื้อที่

5,829.77 กม.² หรือ 3,643,608 ไร่ โดยในส่วนของป่าสงวนแห่งชาตินี้ได้รวมเอาพื้นที่ป่าชายเลนของจังหวัดเข้าไว้โดยซึ่งป่าชายเลนของจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้นจะมีอยู่ในบางพื้นที่ได้แก่

- ป่าเลนดอนสัก อยู่บริเวณตำบลดอนสัก ตำบลชัยคราม อำเภอดอนสัก มีเนื้อที่ 19,443 ไร่

- ป่าเลนน้ำเค็มท่าฉาง อยู่บริเวณตำบลท่าฉาง อำเภอท่าฉาง มีเนื้อที่ 8,343 ไร่

- ป่าเลนคลองท่าเนียนและป่าเลนคลองพุมเรียง ตำบลทุ่ง ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา มีเนื้อที่ 5,884 ไร่

- อุทยานแห่งชาติ มี 2 แห่ง เนื้อที่ 747.56 กม.² (467,200 ไร่)

1. อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย เนื้อที่ 102 กม.² (63,750 ไร่)

2. อุทยานแห่งชาติเขาสก อำเภอพนม เนื้อที่ 645.52 กม.² (403,450 ไร่)

- วนอุทยานมี 3 แห่ง เนื้อที่ 6.16 กม.² (3,850 ไร่)

1. วนอุทยานเขาท่าเพชรอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ 4.60 กม.² (2,906.25 ไร่)

2. วนอุทยานน้ำตกหน้าเมือง อำเภอเกาะสมุย เนื้อ
ที่ 0.01 กม.² (6.25 ไร่)

3. วนอุทยานน้ำตกแพง อำเภอเกาะพะงัน เนื้อที่ 1.5
กม.² (937.5 ไร่)

- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ามี 11 แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์
ป่าคลองแสง อำเภอบ้านตาขุน และอำเภอคีรีรัฐนิคม เนื้อที่ 1,836 กม.²
(772,500 ไร่)

- เขตห้ามล่าพันธุ์สัตว์ป่า มี 2 แห่ง เนื้อที่ 34.21 กม.²
(21,381.25 ไร่)

1. เขตห้ามล่าพันธุ์สัตว์ป่าหนองทุ่งทอง อำเภอเคียนซา
เนื้อที่ 29.56 กม.² (18,478 ไร่)

2. เขตห้ามล่าสัตว์พันธุ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร อำเภอ
เมืองสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ 4.65 กม.² (2,906.28 ไร่)

ป่าไม้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีถูกบุกรุกทำลายเป็นจำนวน
มาก จากการศึกษาของกรมป่าไม้ จากภาพถ่ายดาวเทียมในปี 2504 พื้นที่ป่าไม้มี
8,194 ตารางกิโลเมตร ประมาณ 63.56% ของเนื้อที่จังหวัด ปี 2516 พื้นที่ป่า
มี 6,202 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 48.11% ของเนื้อที่จังหวัด ปี 2519
พื้นที่ป่าไม้ 5,088 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 39.4% ของเนื้อที่จังหวัด ปี
2521 พื้นที่ป่าไม้ 4,336 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 33.71% ของเนื้อที่จังหวัด
ปี 2525 พื้นที่ป่าไม้ 4,138 ตารางกิโลเมตร หรือ 32.10% ของเนื้อที่จังหวัด

พื้นที่ป่าในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งแต่ปี 2504 ถึงปี
2525 ถูกบุกรุกทำลายเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ สาเหตุส่วนใหญ่เนื่องมาจากเกษตรกร
ขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตด้านเกษตรกรรม
ของตัวเอง สาเหตุอีกอย่างหนึ่งที่ป่าถูกทำลายลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการลัก
ลอบตัดไม้เพื่อนำมาขายประโยชน์โดยตรง ซึ่งมีเครื่องมือเครื่องมือที่ทันสมัยสามารถ
ตัดหรือโค่นต้นไม้ได้ มีประสิทธิภาพดีเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณป่าไม้ภายในจังหวัด
สุราษฎร์ธานี ช่วงปี 2504 ถึงปี 2516 ปริมาณป่าไม้ลดลงในอัตราปานกลาง
ทั้งนี้ เนื่องมาจากความต้องการปริมาณไม้มีน้อยหรือเครื่องมือที่ตัดฟันไม้อาจยังไม่มี

ประสิทธิภาพดีพอช่วงปี 2516 ถึงปี 2521 ปริมาณป่าไม้ลดลงในอัตราที่สูง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากความต้องการในปริมาณไม้มีมาก และ เครื่องมือในการตัดฟันไม้ ได้พัฒนาจนมีประสิทธิภาพสูง ปริมาณป่าจึงลดลงอย่างรวดเร็วในช่วงปี 2521 ถึงปี 2525 ปริมาณป่าไม้ลดลงในอัตราที่ต่ำ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากรัฐมีมาตรการเข้มงวดในการรักษาปริมาณป่าไม้ เช่น มีการจับกุมผู้ลักลอบตัดไม้ปลูกป่าทดแทนหรือ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน เข้าใจในประโยชน์ และความสำคัญของป่าไม้ที่ดีขึ้น

จ) ทรัพยากรประมง

จังหวัดสุราษฎร์ธานีอยู่ติดกับทะเลอ่าวไทยซึ่งเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ บริเวณอ่าวบ้านดอนก็เป็นแหล่งที่สมบูรณ์สามารถทำการเพาะเลี้ยงหอยนางรมหอยแครง และเลี้ยงกุ้งกุลาดำ โดยมีการเพาะเลี้ยงหอยนางรมในทะเล ด้านอำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอไชยา ในเนื้อที่ประมาณ 10,000 ไร่ และมีการเลี้ยงหอยแครงที่อำเภอท่าฉาง และอำเภอไชยาในเนื้อที่ประมาณ 2,500 ไร่ นอกจากนั้นยังมีการเลี้ยงกุ้งแชบ๊วยหรือกุ้งกุลาดำในพื้นที่ชายเลนจากอำเภอท่าชนะถึงอำเภอคอนสาร ในเนื้อที่ประมาณ 45,000 ไร่ นอกจากนั้นแหล่งน้ำจืดธรรมชาติเช่นแม่น้ำตาปี แม่น้ำพุมดวง รวมทั้งคลองต่าง ๆ อีกหลายสายก็เป็นแหล่งของประมงน้ำจืดที่แก่จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อพิจารณาปริมาณสัตว์น้ำจืดและสัตว์น้ำทะเลในจังหวัดสุราษฎร์ธานีระหว่างปี พ.ศ. 2530 พบว่าสัตว์น้ำจืดในปี 2526 จับได้มากที่สุด 3,361 ตัน ปี 2530 จับได้น้อยที่สุด 2,072 ตัน สัตว์น้ำทะเล ปี 2526 จับได้ 39,157 ตัน ปี 2530 จับได้ 30,752 ตัน สัตว์น้ำทะเลจะมีปริมาณลดลง

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีสถานประมงทั้งประมงน้ำจืดและน้ำกร่อย ซึ่งเป็นฐานที่สามารถพัฒนาการเพาะเลี้ยงทั้งน้ำกร่อยและน้ำจืดให้ผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงได้ทั้งพันธุ์สัตว์และวิชาการ จึงคาดว่าต่อไปการประมงจะพัฒนาก้าวหน้ายิ่งขึ้นและทำรายได้ให้แก่จังหวัดมากขึ้น

ฉ) ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีถึง 98 แห่ง (จากการศึกษาของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย) เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติประวัติศาสตร์โบราณคดีและศาสนา 23 แห่ง และ

แหล่งศิลปวัฒนธรรมอีก 8 แห่ง และได้จัดกลุ่มการท่องเที่ยวออกเป็นกลุ่ม 8 กลุ่ม คือ (แผนที่ที่ 3.5)

1. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมืองและกาญจนดิษฐ์
2. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอไชยา
3. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอดอนสัก
4. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอำเภอพนม
5. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเกาะสมุย
6. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเกาะอ่างทอง
7. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเวียงสระ-นาสาร
8. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว อ. เกาะพะงัน

โดยกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเกาะสมุยเป็นกลุ่มที่สำคัญที่สุด รองมาได้แก่กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวไชยา และหมู่เกาะอ่างทอง ตามลำดับ

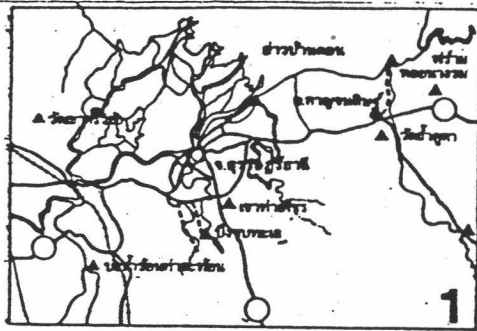
3.1.4 การคมนาคม

การคมนาคมจังหวัดสุราษฎร์ธานีนับว่าสะดวกมากซึ่งสามารถเข้าถึงได้ทั้ง 3 ทาง คือ ทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ (แผนที่ที่ 3.6)

ก) การคมนาคมทางบก แบ่งได้ 2 ประเภทคือ

1) ทางรถยนต์ การคมนาคมโดยทางรถยนต์นับว่ามีความสะดวกมากที่สุดเพราะมีเส้นทางหลวงแผ่นดินผ่านหลายสาย โดยมีสายหลักคือ ทางหลวงหมายเลข 41 และทางหลวงหมายเลข 401 จะวางอยู่ในแนวตะวันออกตะวันตกทางด้านตะวันออก จดเขตอำเภอขนอมจังหวัดนครศรีธรรมราชทางด้านตะวันออกจดอำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา โดยมีความยาวของถนนสายนี้ในเขตจังหวัดประมาณ 220 กิโลเมตร คมนาคมในเขตพื้นที่ชายทะเลอีกหลายเส้นทาง

2) ทางรถไฟ การโดยสารทางรถไฟไปจังหวัดสุราษฎร์ธานีนับว่ามีความสะดวกพอสมควรโดยในแต่ละวันจะมีรถไฟทั้งเที่ยวขึ้นและเที่ยวลงประมาณ 22 เที่ยวโดยเป็นช่วงยาว วันละ 12 เที่ยว ช่วงสั้นวันละ 10 เที่ยว โดยมีสถานีสุราษฎร์ธานี (ที่อำเภอพุนพิน) เป็นสถานีศูนย์กลางของจังหวัดและมีสถานีรับ-ส่งผู้โดยสารและสินค้าที่ท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง กิ่ง

1
กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว อ.เมือง อ.ทუნกิน
อ.กาญจนดิษฐ์

2

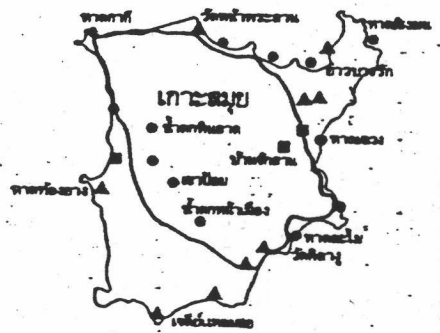
3

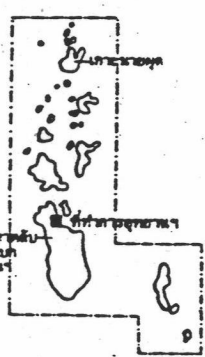
4

5

6

7

กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว อ.หวัดดาร อ.เวียงสระ

6
กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว อ.เกาะสมุย

กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว หมู่เกาะอ่างทอง

8

กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว
อ. เกาะพะงัน

ที่มา : การจัดทำแผนที่จากความรู้พื้นและเชิง

สุราษฎร์ธานี

สาขาวิจัยสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

รูปที่ 16 ที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มต่างๆ

แสดง แหล่งท่องเที่ยว จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แผนที่ที่ 3:5

การศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี

อำเภอบ้านนาเดิม บ้านนาสาร และเวียงสระ โดยมีระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึง สุราษฎร์ธานี ประมาณ 651 กิโลเมตร

ข) การคมนาคมทางน้ำ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถเดินทางติดต่อได้ทั้งทาง ทะเลและแม่น้ำลำคลอง โดยมีท่าเทียบเรืออยู่หลายแห่ง โดยจัดประเภทของท่าเทียบเรือได้ 3 ประเภทคือ

1) ท่าเรือประมง มีอยู่ 8 ท่า ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมือง 3 ท่า ได้แก่ท่าเทียบเรือสุราษฎร์ธานี (ท่าองค์การสะพานปลา) 1 ท่า และท่าเอกชน 2 ท่า นอกจากนั้นมีอำเภอดอนสัก กาญจนดิษฐ์ และท่าชนะ อำเภอละ 1 ท่า ซึ่งเป็นของเอกชนทั้งหมด

2) ท่าเรือขนส่งสินค้าและการโดยสารโดยอยู่ในแผ่นดินใหญ่ 3 ท่าคือ ท่าเรือของเทศบาลเมืองสุราษฎร์ (ท่าเรือบ้านดอน) ท่าเรือเพอร์รี่ (อยู่ที่อำเภอดอนสัก และอำเภอเกาะสมุย) ท่าเรือท่าทอง (อยู่ที่อำเภอเมือง) ซึ่งเป็นท่าเรือที่ใหญ่ที่สุดที่สามารถให้เรือขนาดใหญ่เข้าเทียบได้

3) ท่าเรือขนส่งน้ำมัน มีอยู่ 4 ท่าด้วยกัน โดยเป็นท่าเรือขนน้ำมันและแอลพีจีของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ท่าเรือของบริษัท เอสโซ่ ท่าเรือของบริษัทเชลล์และท่าเรือของบริษัทคาลเท็กซ์ ซึ่งนับได้ว่าจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นศูนย์กลางจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซของภาคใต้ตอนบน

ค) การคมนาคมทางอากาศ

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีสนามบินพาณิชย์ตั้งอยู่ที่ตำบลหัวเตย อำเภอพุนพิน ห่างจากตัวอำเภอเมืองประมาณ 30 กิโลเมตร ให้บริการทั้งการส่งสินค้าที่น้ำหนักไม่มากนักและขนาดใหญ่โตมาก เป็นสนามบินมาตรฐานที่เครื่องบินโบอิง 737 สามารถขึ้นลงได้ ให้บริการทุกวันโดยให้บริการขนส่งผู้โดยสารตามเส้นทาง ดังนี้

สุราษฎร์ธานี - หาดใหญ่

สุราษฎร์ธานี - ภูเก็ต

สุราษฎร์ธานี - กรุงเทพฯ

สุราษฎร์ธานี - นครศรีธรรมราช

3.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

3.2.1 ลักษณะเศรษฐกิจโดยทั่วไป

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีเกษตรกรรมเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุด โดยในปี 2529¹ มีมูลค่า GDP คิดเป็นร้อยละ 41.4 ของจังหวัด สาขาการค้าและบริการเป็นสาขาที่มีความสำคัญรองลงมา (ร้อยละ 17.8) ส่วนด้านอุตสาหกรรมนั้นยังมีความสำคัญน้อย โดยจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีมูลค่าผลผลิตตามราคาคงที่ ปี 2515 เป็น 3,721.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.52 ของภาคใต้ สูงเป็นอันดับที่ 3 ของภาค โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นจากอดีตเพิ่มร้อยละ 4.22 ต่อปี และมี GDP Percapita ตามราคาตลาด 15,951 บาท/คน เป็นอันดับ 5 ของภาค นับว่ามูลค่าผลิตภัณฑ์ผลรวมของจังหวัดต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภาคและประเทศในทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งหากพิจารณาเปรียบเทียบประชากรและพื้นที่ในระดับภาคแล้ว พบว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานียังไม่ได้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพดังนี้ จึงจำเป็นต้องเร่งยกระดับประสิทธิภาพในการผลิต ตามกำลังความสามารถที่มีอยู่โดยเร็ว²

จังหวัดสุราษฎร์ธานี เคยประสบกับปัญหาภาวะเศรษฐกิจชะงักงันมาตั้งแต่ช่วงกลางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 แม้ว่าปัจจุบันจะมีสภาพที่ดีขึ้น แต่ยังไม่อาจกล่าวได้ว่าอยู่ในขั้นดีอย่างแท้จริง ทั้งนี้ เพราะการผลิตที่มีฐานแคบ ต้องพึ่งพาเกษตรกรรมสูง ความเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิตยังต่ำ³ ตลอดจนต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก จังหวัด อีกทั้ง

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มูลค่าผลิตภัณฑ์ผลรวมประเทศไทย, 2528

² อนุชา เล็กสกุลดิถ, การศึกษาและการวางแผนพัฒนาอำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการวางแผนภาคและเมืองบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533

³ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2530-2534, ธันวาคม 2527

ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ อย่างไรก็ตามในระยะประมาณ 5 ปี ที่ผ่านมานี้ จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้มีการขยายตัวของการท่องเที่ยวเป็นอย่างมากโดยเฉพาะบริเวณเกาะสมุยและไชยา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เข้ามาจำนวนมาก จากการประมาณการ ในแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวมายัง จังหวัดสุราษฎร์ธานีถึง 218,847 คน เป็นชาวไทย 185,596 คน และชาวต่างประเทศ 33,251 คน นักท่องเที่ยวเหล่านี้ร้อยละ 65 นิยมเดินทางไปยังเกาะสมุย รองลงมาคืออำเภอไชยา หมู่เกาะอ่างทอง และอำเภอเมือง⁴ ซึ่งในปี 2534 ประมาณว่าจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 246,558 คน สภาพเช่นนี้ทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีรายได้ โดยตรงจากการท่องเที่ยวประมาณ 242.40 ล้านบาท ในปี 2527 และคาดว่าจะมีถึง 467.40 ล้านบาท ในปี 2534⁵

3.2.2 การประกอบอาชีพของประชากร

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร การประมง และการปศุสัตว์เป็นหลัก การพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ เป็นอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เป็นสินค้าสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปและเนื่องจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามมากมาย ทั้งภูเขา น้ำตก หาดทราย หมู่เกาะตลอดจนศิลปวัฒนธรรมมากมาย จึงดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศให้หลั่งไหลเข้ามาจำนวนมาก ทำให้มีอาชีพบริการเติบโตมาก ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของโรงแรม บังกาลอและร้านค้า (ตารางที่

3.4)

4 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, แผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะสมุยสุราษฎร์ธานี (กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย), หน้า 2-66 ถึง 2-69

5 เรื่องเดียวกัน, หน้า 2-177 ถึง 2-121

ตารางที่ 3.4 แสดงสัดส่วนอาชีพของประชากรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีพ.ศ. 2531

อาชีพของประชากร	ร้อยละ
1. เกษตรกรรม ป่าไม้ และการประมง	78.98
2. ทาเหมืองแร่	0.52
3. การอุตสาหกรรมและการเกษตร	3.61
4. การก่อสร้าง	1.22
5. การพาณิชย์กรรม	6.20
6. การขนส่ง	1.51
7. การบริการ	6.59
8. อื่น ๆ	1.37
รวม	100.00

ที่มา : สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.3 สภาพทางสังคม

ในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีชุมชนเมืองขนาดใหญ่ระดับเทศบาลอยู่หลายแห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี เทศบาลตำบลท่าข้าม เทศบาลตำบลนาสาร ซึ่งมีการเติบโตอย่างรวดเร็วมาก การเติบโตของชุมชนดังกล่าวไม่สอดคล้องกับการเจริญเติบโตของชนบท ความชะงักงันจึงเกิดแก่ชุมชนบางแห่ง เช่น ท่าชนะ ไชยา และท่าฉาง ทำให้ชุมชนเหล่านี้ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่พื้นที่เกษตรโดยรอบ ที่มีประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็น ส่วนใหญ่ซึ่งยังคงยากจน เนื่องจากปัญหาการผลิตผลิตผลทางการเกษตร และราคาผลผลิตตกต่ำ

3.3.1 ลักษณะประชากร

ก) จำนวน ความหนาแน่นและการกระจายตัวของ
ประชากร

ในปี พ.ศ. 2531 มีประชากรในจังหวัดสุราษฎร์ธานีทั้งสิ้น 712,054 คน เป็นประชากรชาย 353,337 คน และเป็นประชากรหญิง 358,717 คน คิดเป็นสัดส่วนของประชากรชายต่อหญิงเท่ากับ 99 ต่อ 100 คน ประชากรส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ในพื้นที่ชนบทที่เหลื่อมรวมตัวหนาแน่นอยู่ในเขตเมือง พื้นที่ที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่มากที่สุดคือ อำเภอกาญจนดิษฐ์ รองลงมาคือ อำเภอเมือง อำเภอพุนพิน มีประชากรมากกว่า 60,000 คน มีสัดส่วนเป็นประชากร คิดเป็นร้อยละ 10.38, 9.88 และ 9.33 ตามลำดับ สาเหตุของการตั้งถิ่นฐานของประชาชนเป็นจำนวนมาก คือ การที่มีที่ตั้งเหมาะสม คือ ใกล้ศูนย์กลางของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ใกล้แหล่งน้ำและเส้นทางคมนาคมสะดวก ส่วนพื้นที่ที่มีจำนวนประชากรเป็นสัดส่วนน้อยที่สุดคือ อำเภอเกาะพะงัน อำเภอบ้านตาขุนและกิ่งอำเภอชัยบุรี ซึ่งอยู่ห่างไกลศูนย์กลางเมือง มีจำนวนประชากรต่ำกว่า 15,000 คน โดยมีสัดส่วนของประชากรเพียงร้อยละ 0.94, 2.57 และ 1.58 ของประชากรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามลำดับ (ตารางที่ 3.5 และแผนที่ 3.7)

เมื่อพิจารณาถึงความหนาแน่นของประชากรแล้ว พบว่าพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุดในปี พ.ศ. 2531 คือเทศบาลเมืองเทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอเมือง เทศบาลตำบลนาสาร และอำเภอเกาะสมุย ซึ่งมีความหนาแน่นของประชากร 5,989, 1,497, 321, 272 และ 126 คน ต่อตารางกิโลเมตร โดยเฉพาะอำเภอบ้านตาขุน และกิ่งอำเภอชัยบุรี เป็นพื้นที่ที่มีจำนวน และความหนาแน่นของประชากรต่ำมากที่สุด ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ตารางที่ 3.5)

ข) การเปลี่ยนแปลงประชากร

ระหว่างปี พ.ศ. 2521-2531 มีประชากรเพิ่มจากจำนวน 528,140 คนในปี พ.ศ. 2521 เป็นจำนวน 712,054 คน ในปี พ.ศ. 2531 คิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลง โดยเฉลี่ยร้อยละ 2.02 ต่อปี พื้นที่ที่มี

จำนวนประชากรเพิ่มมากที่สุด คือ อำเภอพนมพิณ ซึ่งมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 17.78 ของการเพิ่มประชากร ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยจำนวนนี้เป็นการเพิ่มในเขตเทศบาลตำบลท่าข้ามเสียดกว่าร้อยละ 90 กลุ่มของพื้นที่ที่มีสัดส่วนการเพิ่มของประชากรเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 6 ของการเพิ่มประชากรจังหวัดสุราษฎร์ธานี พื้นที่ดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่อยู่ทางแถบใต้ และตะวันออกของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนทางแถบตะวันตก และตะวันตกเฉียงเหนือ ซึ่งมีประชากรอาศัยอยู่เบาบางนั้น มีประชากรเพิ่มในสัดส่วนที่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ของการเพิ่มประชากรจังหวัดสุราษฎร์ธานี

เมื่อพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากร

ระหว่างปี พ.ศ. 2521-2531 แล้วพบว่าอำเภอเคียนซา และอำเภอพนมเป็นพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงของประชากร จากปี พ.ศ. 2521 มาก ซึ่งมีอัตราการขยายตัวของประชากรโดยเฉลี่ยร้อยละ 6.30, 5.82, 4.44 ต่อปี ตามลำดับ และอำเภอเกาะพะงันและอำเภอเกาะสมุยที่มีการเปลี่ยนแปลงประชากรลดลงจากเดิม ร้อยละ -16.10 และ -8.96 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.6 และแผนที่ 3.7)

ค) การจัดกลุ่มพื้นที่ตามลักษณะประชากร

ในการแบ่งกลุ่มของพื้นที่อำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น พิจารณาจากจำนวน, ความหนาแน่น และการเปลี่ยนแปลงประชากร โดยสามารถแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม คือ

1) ชุมชนเมืองที่มีจำนวนประชากรมาก ความหนาแน่นของประชากรมากกว่า 1,400 คนต่อตารางกิโลเมตร แต่มีอัตราการขยายตัวของประชากร โดยเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 2.0 ต่อปี ได้แก่ เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบลท่าข้าม

2) พื้นที่ที่มีจำนวนประชากรมากความหนาแน่นของประชากร 80-300 คนต่อตารางกิโลเมตร มีการขยายตัวของประชากรโดยเฉลี่ยร้อยละ 1.5-2.8 ต่อปี ได้แก่ เทศบาล ตำบลนาสาร อำเภอเมือง อำเภอเวียงสระ อำเภอกาญจนดิษฐ์ และกิ่งอำเภอนาเดิม

3) พื้นที่ที่มีจำนวนประชากรค่อนข้างมาก มีประชากรเบาบางถึงหนาแน่นปานกลางถึง 25-60 คนต่อตารางกิโลเมตร แต่มีอัตราการ

ขยายตัว ของประชากรสูงมากถึงร้อยละ 3.0-6.0 ต่อปี ได้แก่ อำเภอเคียนซา
กิ่งอำเภอชัยบุรี อำเภอพนม อำเภอดอนสัก อำเภอพระแสงและอำเภอพุนพิน

4. พื้นที่ที่มีจำนวนประชากรปานกลางมีความหนาแน่น
ของประชากร 40-80 คนต่อตารางกิโลเมตร แต่มีอัตราการขยายตัวของประชา
กร ต่ำมากคือ ต่ำกว่าร้อยละ 1.2 ต่อปี ได้แก่ อำเภอท่าชนะ และอำเภอบ้าน
นาสาร

5. พื้นที่ชนบทที่มีประชากรน้อย ประชากรเบาบาง มี
ความหนาแน่นของประชากร 8-38 คนต่อตารางกิโลเมตรและมีอัตราขยายตัว
ของประชากรโดยเฉลี่ย ร้อยละ 1.00-2.20 ต่อปี ได้แก่ อำเภอไชยา อำเภอ
คีรีรัฐนิคม อำเภอบ้านตาขุน และอำเภอท่าฉาง

6. พื้นที่ที่มีจำนวนประชากรลดลงและมีอัตราการขยาย
ตัวของประชากร โดยเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 0.09 ต่อปี ได้แก่ อำเภอเกาะพะงัน
และอำเภอเกาะสมุย

จากลักษณะดังกล่าวพบว่าพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีแถบ
ตะวันออกจะมีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น โดยเฉพาะทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ
ซึ่งเป็นศูนย์กลางการปกครองของจังหวัดจะเป็นพื้นที่ที่มีการขยายตัวของประชากร
ในอัตราที่สูงมากส่วนแถบตะวันตกมีประชากรน้อย และเบาบางมาก (แผนที่ที่ 3.8)

ง. การคาดประมาณจำนวนประชากรในอนาคต

ในการคาดการณ์ประมาณจำนวนประชากรของจังหวัด
สุราษฎร์ธานี ในอีก 20 ปีข้างหน้าในเกณฑ์ของอัตราการขยายตัวของประชากร
ในช่วงปี พ.ศ. 2521-2531 ซึ่งมีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ 2.02 ต่อปี
ในการคำนวณประชากร ใช้สูตร Geometrical Extrapolation

$$P_n = p_t (1+r)^n$$

เมื่อ r = อัตราการขยายตัวของประชากร

p_0 = จำนวนประชากรในปี พ.ศ. 2521

p_t = จำนวนประชากรในปี พ.ศ. 2531

p_n = จำนวนประชากรในอนาคต

ดังมีรายละเอียดจำนวนประชากรดังนี้

ประชากรในปี พ.ศ. 2536	มีจำนวน	786,936	คน
"	2541	"	869,693 "
"	2546	"	961,153 "
"	2551	"	1,062,231 "

3.3.2 การบริการสังคม

ก) การไฟฟ้า

แหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ โรงไฟฟ้าพลังไอน้ำ และกังหันก๊าซ ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ที่ตำบลเขาหัวควาย อำเภอพุนพิน ใช้น้ำมันเตาและน้ำมันดีเซล เป็นเชื้อเพลิงมีกำลังผลิตรวม 75,000 กิโลวัตต์ คิดเป็นพลังงานไฟฟ้าเฉลี่ย 250 ล้าน กิโลวัตต์ ชั่วโมงต่อปี นอกจากนี้ยังมีแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าที่สำคัญแห่งใหม่คือ โครงการไฟฟ้าพลังน้ำ เขื่อนรัชชประภา (เขื่อนเชี่ยวหลาน) ในเขตอำเภอบ้านตาขุน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินมาเป็นประธานเปิดเขื่อนเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2530 เขื่อนแห่งนี้มีกำลังผลิต 240,000 กิโลวัตต์ คิดเป็นพลังงานไฟฟ้าเฉลี่ย 554 ล้านกิโลวัตต์ ชั่วโมงต่อปี ซึ่งจะทำให้พลังงานไฟฟ้าที่ผลิตได้ในจังหวัดเพิ่มเป็นร้อยละ 42.3 ของภาคใต้ และจากการที่ระบบโครงการจ่ายส่งพลังไฟฟ้าเป็นระบบที่ติดต่อเชื่อมโยงกันทั้งประเทศ โดยมีศูนย์ควบคุมระบบไฟฟ้าภาคใต้ซึ่งตั้งที่สถานีไฟฟ้าย่อยลาภุรา จังหวัดตรัง ทำหน้าที่กำหนดการผลิตและการส่งกระแสไฟฟ้าให้สอดคล้องกับลักษณะการใช้ในแต่ละวันของภาค ซึ่งจะกล่าวได้ว่า จังหวัดสุราษฎร์ธานีจะมีความสำคัญในแง่ที่แหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคใต้ ปริมาณพลังงานไฟฟ้าที่มากพอที่จะสนองความต้องการของประชาชนที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต

ตารางที่ 3.5 แสดงจำนวนประชากรจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกรายอำเภอ

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร		สัดส่วนประชากร พ.ศ. 2531	ความหนาแน่น (คน/กม. ²)	
		2521	2531		2521	2531
1. เทศบาลเมือง	6.95	35,158	41,622	5.84	5,059	5,989
2. เทศบาลตำบลนาสาร	67.14	16,404	18,293	2.57	244	272
3. เทศบาลตำบลท่าข้าม	14.10	20,275	21,110	2.96	1,438	1,497
4. อำเภอเมือง	225.85	58,787	70,365	9.88	260	312
5. อำเภอกาญจนดิษฐ์	879.00	63,173	73,923	10.38	72	84
6. อำเภอเกาะสมุย	228.70	31,724	28,882	4.06	139	126
7. อำเภอไชยา	1,010.90	33,763	38,209	5.37	33	38
8. อำเภอท่าชนะ	687.40	25,998	29,227	4.10	38	43
9. อำเภอคีรีรัฐนิคม	1,355.80	31,367	38,858	5.46	23	29
10. อำเภอท่ากลาง	1,167.70	22,981	25,448	3.57	20	22
11. อำเภอบ้านนาสาร	772.16	44,134	49,505	6.95	57	64
12. อำเภอพระแสง	950.00	34,497	37,402	5.25	25	39
13. อำเภอพุนพิน	1,194.60	64,650	66,460	9.33	53	56
14. อำเภอพนม	707.60	12,796	19,766	2.78	18	28
15. อำเภอเวียงสระ	427.60	39,255	51,454	7.23	89	120
16. อำเภอดอนสัก	460.90	20,050	28,533	4.01	44	62
17. อำเภอเคียนซา	583.60	13,875	24,912	3.50	24	43
18. อำเภอเกาะพะงัน	194.20	7,955	6,674	0.94	41	34
19. อำเภอบ้านตาขุน	1,308.20	9,412	11,182	1.57	7	8
20. กิ่งอำเภอนาเดิม	207.30	17,161	19,003	2.67	83	92
21. กิ่งอำเภอชัยบุรี	440.70	-	11,226	1.58	-	25
รวม	12,890.40	583,140	712,054	100.00	45	55

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

- หมายเหตุ : 1. เทศบาลตำบลท่าข้ามขึ้นอยู่กับอำเภอพุนพิน ตั้งขึ้นเป็นเทศบาล
ตำบลในปี พ.ศ.2529 อำเภอพุนพิน แต่เดิมมีพื้นที่ 1208.70
ตารางกิโลเมตร จึงเหลือเพียง 1194.60 ตารางกิโลเมตร
2. กิ่งอำเภอชัยบุรีแยกจากอำเภอพระแสง ในปี พ.ศ.2524
อำเภอพระแสงจึงมีพื้นที่ลดจาก 1390.70 ตารางกิโลเมตร
เป็น 950.00 ตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 3.6 แสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรรายอำเภอ ปี พ.ศ.2521-2531

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	การเปลี่ยนแปลงประชากร				
	1 จำนวน	2 การเปลี่ยนแปลง สัมพัทธ์%	3 การเปลี่ยนแปลง สุทธิ%	4 อัตราการ เพิ่มของ ประชากร (ร้อยละ/ปี)	5 การเปลี่ยนแปลง สุทธิ ค่า -
1. เทศบาลเมือง	6,464	18.39	5.01	1.72	
2. เทศบาลตำบลนาสาร	1,889	11.52	1.47	1.10	
3. เทศบาลตำบลท่าข้าม	835	.14	0.64	2.04	
4. อำเภอเมือง	11,578	19.69	8.98	1.81	
5. อำเภอกาญจนดิษฐ์	10,750	17.02	8.34	1.58	
6. อำเภอเกาะสมุย	-2,842	-8.96	-	-0.93	-2.20
7. อำเภอไชยา	4,446	13.17	3.45	1.24	
8. อำเภอท่าชนะ	3,229	12.42	2.50	1.18	
9. อำเภอคีรีรัฐนิคม	7,491	22.88	5.81	2.16	
10. อำเภอท่าฉาง	2,467	10.73	1.91	1.02	
11. อำเภอบ้านนาสาร	5,371	12.17	4.17	1.16	
12. อำเภอพระแสง	14,131	40.96	10.96	3.49(3.51)	
13. อำเภอพนม	22,920	35.45	17.78	3.08(1.13)	
14. อำเภอพนม	6,970	54.47	5.41	4.44	
15. อำเภอเวียงสระ	12,199	31.08	9.46	2.74	
16. อำเภอดอนสัก	8,483	42.31	6.58	3.59	
17. อำเภอเคียนซา	11,037	79.55	8.56	6.03	
18. อำเภอเกาะพะงัน	-1,281	-16.10	-0.99	-1.74	-.99

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	การเปลี่ยนแปลงประชากร				
	1 จำนวน	2 การเปลี่ยนแปลง สัมพัทธ์%	3 การเปลี่ยนแปลง สุทธิ%	4 อัตราการ เพิ่มของ ประชากร (ร้อยละ/ปี)	5 การเปลี่ยนแปลง สุทธิ ค่า -
19. อำเภอบ้านตาขุน	1,770	18.81	1.37	1.74	
20. กิ่งอำเภอนาเดิม	1,842	10.73	1.43	1.02	
21. กิ่งอำเภอชัยบุรี	-	-	-	-	
รวม	128,914	22.11	103.9	2.02	3.19

ที่มา : จากตารางที่ 3.6

- หมายเหตุ :
1. การคิดอัตราการเปลี่ยนแปลงของเทศบาลตำบลท่าข้ามจะคิดตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 ซึ่งมีประชากร 20,275 คน
  2. การคิดอัตราการเปลี่ยนแปลงของกิ่งอำเภอชัยบุรีจะคิดตั้งแต่ปี พ.ศ.2524 ซึ่งมีประชากร 7,555 คน
  3. จำนวน และสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงของเทศบาลตำบลท่าข้ามและกิ่งอำเภอชัยบุรีคิดรวมแล้วในอำเภอพนมพินและพระแสงตามลำดับยังไม่สามารถพิจารณาได้ เช่นเดียวกับอำเภอเมือง เนื่องจากเพิ่มเริ่มจัดตั้งตัวเลขจึงยังไม่สมบูรณ์
  4. ตัวเลขในวงเล็บคิดจากจำนวนประชากรที่แยกพื้นที่ใหม่ออก N แล้ว

ข) การประปา

ในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีพื้นที่ชุมชนที่ได้รับบริการน้ำประปาจำนวน 14 แห่ง ประกอบด้วยเทศบาล 3 แห่ง สุขาภิบาล 16 แห่ง มีจำนวนผู้ได้รับบริการน้ำประปาเฉลี่ยร้อยละ 44.2 ของจำนวนครัวเรือนในเขตชุมชน ปัญหาสำคัญของการขยายบริการ คือ ขาดงบประมาณกำลังคนและอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ก็ล้าสมัย และขาดประสิทธิภาพ ทำให้ท่อเกิดอุดตัน และแตกได้ง่าย อีกทั้งปัญหาแหล่งน้ำที่ใช้ในการท้าน้ำประปา มีปริมาณ น้ำไม่เพียงพอกับความต้องการ

ค) การสาธารณสุข

จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่มีความเจริญทางด้าน การแพทย์ขยายเข้าไปสู่ชนบทเกือบทั่วถึงมีโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี โรงพยาบาลอำเภอ 15 แห่ง (ในเขตอำเภอ ท่าฉาง บ้านตาขุน และกิ่งอำเภอชัยบุรี เป็นโรงพยาบาลที่กำลังก่อสร้างยังไม่เปิดดำเนินการ) โรงพยาบาลเอกชน 3 แห่ง สถานีอนามัย 143 แห่ง คลินิกแพทย์ 50 แห่ง มีบุคลากรเป็นแพทย์ 74 คน ทันตแพทย์ 8 คน เภสัช 13 คน พยาบาล 251 คน เจ้าหน้าที่ 248 คน พยาบาลเทคนิค 262 คน พนักงานอนามัย 199 คน ผดุงครรภ์อนามัย 160 คน โรคที่พบส่วนใหญ่เป็นโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ โรคติดเชื้อและปรสิต และโรคเกี่ยวกับทางเดินอาหาร

3.4 สภาพและลักษณะพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.4.1 ขอบเขตของพื้นที่ชายทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตของพื้นที่ชายทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี (รูปที่ 3.8) ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของอ่าวไทย ระหว่างเส้นรุ้งที่ 8° 50' - 9° 50' เหนือ และเส้นแวงที่ 99° - 100' ตะวันออก ซึ่งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง พุนพิน เมือง กาญจนดิษฐ์ ดอนสัก มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ จดจังหวัดชุมพร และอ่าวไทย

ทิศใต้ พื้นที่ยังคงติดอยู่ในอำเภอเมือง กาญจนดิษฐ์ และดอนสักของสุราษฎร์ธานี

ทิศตะวันออก จดจังหวัดนครศรีธรรมราชและอำเภอไทย

ทิศตะวันตก พื้นที่ยังคงติดอยู่ใน อำเภอท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง และ
อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

มีพื้นที่ศึกษาทั้งหมด 462,694 ไร่ หรือ 740.310 ตารางกิโลเมตร
เป็นร้อยละ 5.742 ของจังหวัด (พื้นที่จังหวัด 12,891.469 ตารางกิโลเมตร)

3.4.2 สภาพภูมิศาสตร์

ก) ลักษณะสภาพภูมิประเทศ

ลักษณะสภาพภูมิประเทศชายทะเลของจังหวัด

สุราษฎร์ธานี แบ่งคร่าว ๆ ได้ดังนี้

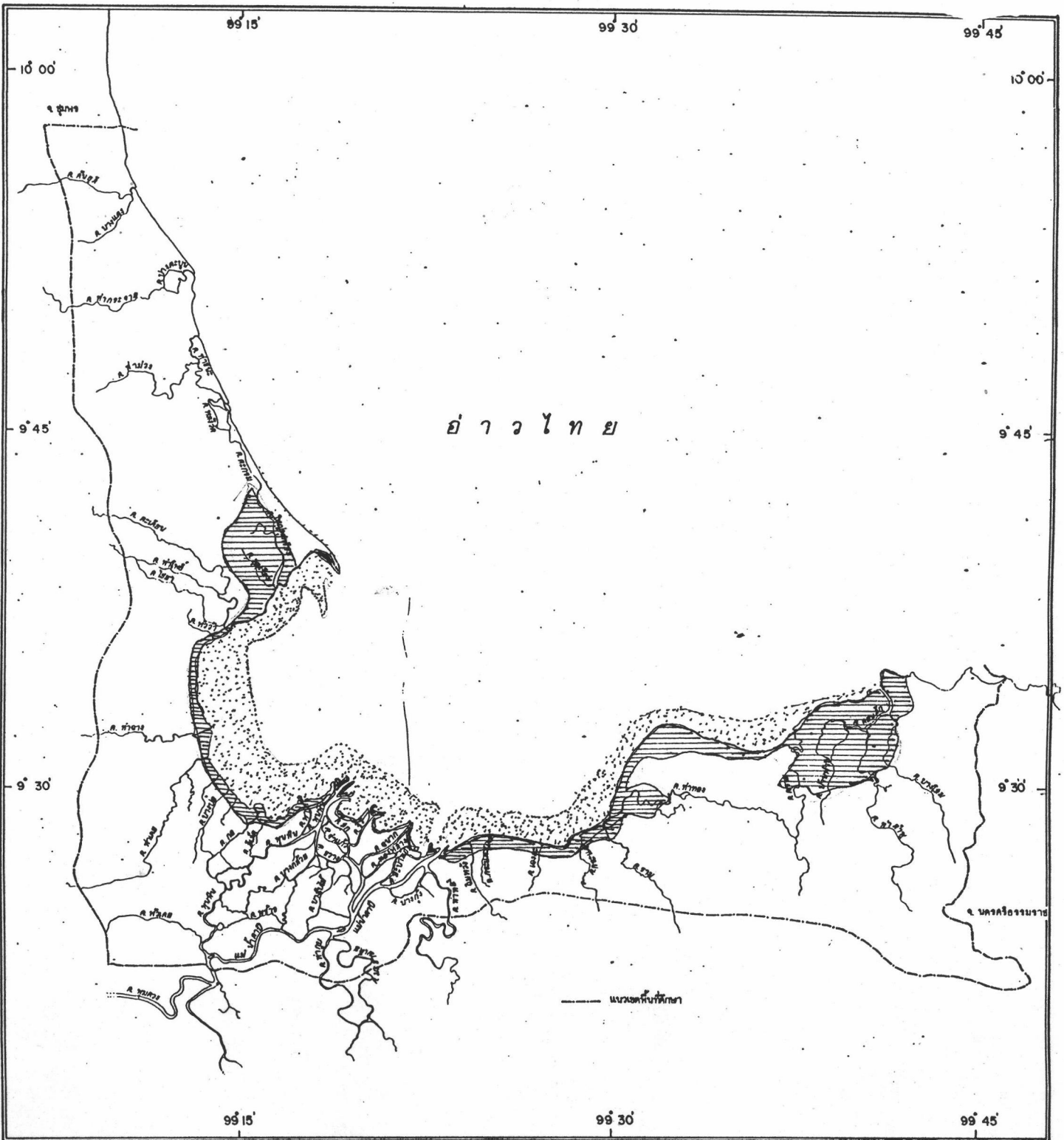
1) ที่ราบถึงเกือบราบ ความชัน 0-2% พื้นที่
ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง พุนพิน เมือง กาญจนดิษฐ์ และ
อำเภอดอนสัก โดยมากจะเป็น พื้นที่นา นาแก้ง และป่าละเมาะ

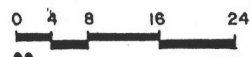
2) ที่ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน 2-8% พื้นที่
ส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอ ท่าชนะ ไชยา กาญจนดิษฐ์ และอำเภอดอนสัก

3) ที่ดินโคลนชายฝั่ง เป็นแนวดินโคลนริมขอบฝั่ง
ทะเล บริเวณตั้งแต่ปลายแหลมชุย อำเภอไชยา ถึงปลายแหลมขาว อำเภอดอน
สัก (อ่าวบ้านดอน) มีความยาว 115 กิโลเมตร มีความกว้างตั้งแต่ .5 กม.
ถึง 4 กม. ซึ่งอยู่ในบริเวณชายฝั่งทะเลของอำเภอไชยา ท่าฉาง พุนพิน เมือง
กาญจนดิษฐ์ และอำเภอดอนสัก

ข) ลักษณะชายฝั่งทะเล

ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานียาวประมาณ 137.0
กิโลเมตร เกาะในทะเลมีทั้งหมดประมาณ 50 เกาะส่วนใหญ่มีลักษณะเว้าเข้าไป
ในแผ่นดิน (concave) กล่าวคือ ช่วงแรกตั้งแต่ตอนบนสุดของจังหวัด บริเวณ
แหลมทวดในเขตอำเภอท่าชนะลงมาจนถึงแหลมชุย ในเขตอำเภอไชยามีความ
ยาวประมาณ 39.0 กิโลเมตร ลักษณะชายฝั่งเว้าเข้าไปในแผ่นดินเล็กน้อยฝั่ง
ทะเลเป็นที่ราบเป็นหาดทรายช่วงที่ 2 จากแหลมชุยถึงแหลมคุ่มหม้อในเขตอำเภอ
กาญจนดิษฐ์ แหลมทั้ง 2 อยู่ห่างกันประมาณ 27 กิโลเมตร ฝั่งทะเลระหว่าง
แหลมทั้งสองมีความยาวประมาณ 67 กิโลเมตร และมีลักษณะเว้าเข้าไปในแผ่นดิน

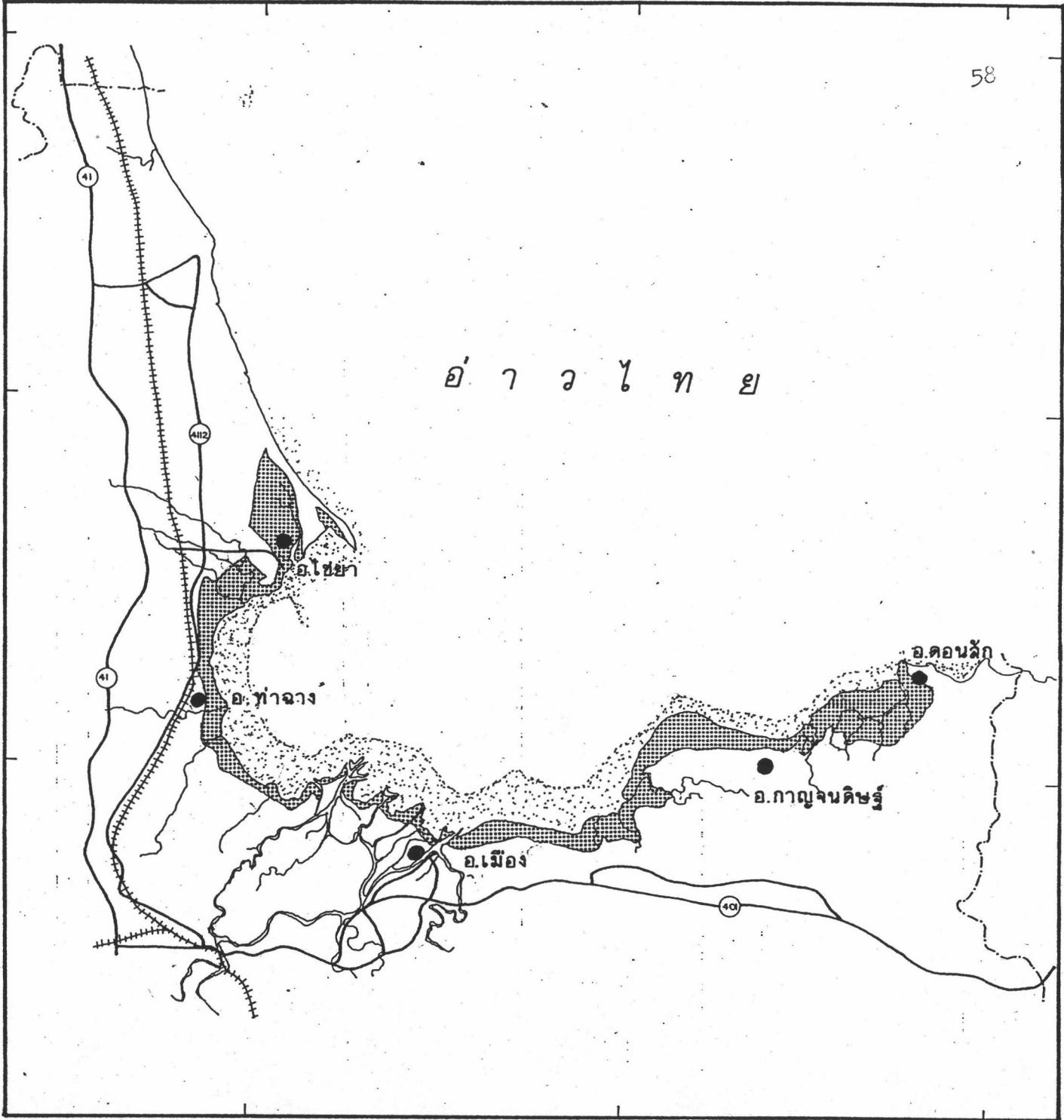
<p>สัญลักษณ์</p> <p> พื้นที่ป่าชายเลน</p> <p> หาดโคลน</p>	 <p>0 4 8 16 24 กม.</p>
<p>แสดงแนวหาดโคลนพื้นที่ชายฝั่งทะเล</p>	<p>แผนที่ที่ 3.8</p>

การศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ดินเป็นรูปครึ่งวงกลม ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ เป็นอ่าวใหญ่เรียกว่า อ่าวบ้านคอน และมีน้ำตื้น ฝั่งทะเลเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง เป็นหาดเลนยื่นออกจากฝั่งประมาณ 3.0 กิโลเมตร มีพรรณไม้ชายเลนขึ้นอย่างหนาแน่น มีแม่น้ำตาปีที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภาคใต้ และลากล่องจำนวนมากไหลลงสู่อ่าวนี้ ช่วงที่สามจากแหลมคุ่มหม้อถึงแหลมทวด ในเขตอำเภอคอนสัก ฝั่งทะเลเป็นที่ราบ โดยเฉพาะช่วงระหว่างแหลมคุ่มหม้อกับบริเวณเกาะหัวบอน เป็นหาดเลน ยื่นออกนอกฝั่งประมาณครึ่งกิโลเมตร มีพรรณไม้ชายเลนปกคลุมทั่วไปถัดจากบริเวณเกาะหัวบอนถึงแหลมทวดเป็นหาดทรายบนโคลนช่วงที่สี่ระหว่างแหลมทวดถึงเขาช้าง มีความยาวประมาณ 11 กิโลเมตรมีลักษณะเว้าเข้าไปในแผ่นดินเป็นที่ราบเป็นส่วนาใหญ่ มีเพียงบางแห่งที่มีเนินเขายื่นลงสู่ฝั่งทะเลเท่าที่ฝั่งทะเลมีความลาดชัน บริเวณระหว่างแหลมทวดถึงแหลมกุลา เป็นหาดทรายบนโคลนยื่นออกนอกฝั่งประมาณครึ่งกิโลเมตร และจากแหลมกุลาถึงเขาช้าง ฝั่งทะเลเป็นที่ราบและลาดชัน เป็นหาดโคลนยื่นออกฝั่งทะเลประมาณ 200 เมตร สำหรับทรัพยากรชายฝั่งทะเลที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศน์ชายฝั่งทะเลอย่างมากประการหนึ่ง คือ ป่าชายเลนซึ่งป่าชายเลนจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่อยู่ในเขตชายฝั่งทะเลมีเนื้อป่าชายเลนทั้งหมด 43,000 ไร่ ได้แก่ (แผนที่ 3.9)

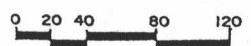
- 1) ป่าเลนคลองท่าเนียนและป่าเลนคลองพุมเรียง (กฎกระทรวงที่ 516/2523) สภาพป่าไม้ชายเลนสภาพป่ามีความอุดมสมบูรณ์น้อย เนื่องจากเกือบตลอดแนวด้านหลัง เป็นป่าพรุมีน้ำขังอยู่ในระดับสูง มีการบุกรุกบ้างในที่ดอน มีเนื้อที่ประมาณ 19,443 ไร่ อยู่บริเวณตำบลพุมเรียงและตำบลตะกม
- 2) ป่าเลนน้ำเค็มท่าฉาง (กฎกระทรวงที่ 98/2508) สภาพป่าไม้ชายเลน สภาพป่าส่วนใหญ่ถูกขอใช้ประโยชน์เพื่อทำนาเกลือเป็นบริเวณกว้างและมีการบุกรุกโดยราษฎรท้องถิ่นเพื่อทำนาเกลือ พืชพรรณที่เหลืออยู่ริมคลองและไม้รอยต่อป่าเลนกับป่าบกเป็นไม้ขนาดเล็กในกลุ่มแสม ผาด และเสม็ด มีคุณค่าทางเศรษฐกิจต่ำ ดินเป็นดินเหนียวบนตะกอนทรายละเอียดมีความเหนียวปานกลาง มีเนื้อที่ 8,343 ไร่ อยู่บริเวณตำบลท่าฉาง, ท่าเคย, เขาด่าน
- 3) ป่าเลนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี สภาพป่าไม้ชายเลน สภาพป่าส่วนใหญ่ถูกบุกรุกป่าเสื่อมสภาพแล้วและมีพรรณไม้ที่

อ่าวไทย

แสดง : ป่าชายเลน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

- ป่าชายเลน
- โคลน

แผนที่ ที่ 3.9

การศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ไม่มีค่าทางเศรษฐกิจ เช่น แสม ผาด เสม็ดคา เหลือไม้โกงกางใบเล็กเฉพาะ บริเวณที่ดินรอบชายฝั่งทะเล ดินมีลักษณะเป็นดินเหนียวแน่น มีความเหนียวปานกลางถึงค่อนข้างมาก สีดำ มีค่า PH 6.2 อยู่บริเวณอำเภอกาญจนดิษฐ์ ต.กระแฉะ มีเนื้อที่ทั้งหมด 7,633 ไร่

4) ป่าเลนดอนสัก มีเนื้อที่ทั้งหมด 19,433 ไร่ สภาพป่าค่อนข้างเสื่อมโทรมเนื่องจากการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำนาเกลือ พืชพรรณที่ยังคงเหลืออยู่ส่วนใหญ่เป็นไม้ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจต่ำ เช่น แสม ตาคุ่มและผาด ดินเป็นดินเหนียวแน่นมีความเหนียวปานกลาง สีดำ เป็นดินกรดอ่อน ๆ

ป่าชายเลนจังหวัดสุราษฎร์ธานีในการสำรวจเมื่อปี 2530 พบว่ามีพืชพรรณ 26 ชนิด พรรณไม้ที่มีอยู่มากได้แก่ แสม (*Avicennia*) ลำแพน (*Sonneratia*) และตาคุ่ม (*Excoecaria agallocha*) โดยที่แสมและลำแพนจะขึ้นอยู่ตามบริเวณริมฝั่งทะเลหรือริมแม่น้ำลาคลอง ส่วนตาคุ่มจะขึ้นอยู่ทั่วไป และมีมากในบริเวณที่มีน้ำทะเลท่วมไม่ถึงความหนาแน่นโดยเฉลี่ยของพรรณไม้มีอยู่ประมาณ 79 ต้นต่อไร่ ทั้งนี้จะพบต้นโกงกางใบเล็ก (*Rhizophora apiculata*) อยู่ตามบริเวณที่สภาพป่าชายเลนยังสมบูรณ์ตามปากแม่น้ำมีความหนาแน่นประมาณ 12 ต้น/ไร่เท่านั้น พรรณไม้ที่ขึ้นอยู่สมบูรณ์หนาแน่นที่สุด ได้แก่ แสม เมื่อพิจารณาถึงความสมบูรณ์ในรูปของปริมาณไม้พบว่าค่อนข้างต่ำเนื่องจากการตัดไม้ในอดีต โดยไม่ได้บำรุงรักษาภายหลังการตัดไม้อย่างจริงจัง จนกระทั่งในปัจจุบันไม่มีไม้ป่าชายเลนที่สมบูรณ์พอที่จะทำไม้ตามหลักวิชาการได้เลย¹

ค) ลักษณะผิวพื้นทะเล ลักษณะพื้นผิวทะเลของจังหวัดสุราษฎร์ธานีค่อนข้างราบเรียบ โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกระหว่างตอนบนสุดของจังหวัดบริเวณแหลมทวดถึงแหลมชุก มีอัตราความลาดชันประมาณ 1:1,200 และช่วงที่ 2 ระหว่าง แหลมชุกกับเขาช้างมีอัตราความลาดชันประ

¹สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ "มาตรการสงวนและคุ้มครองป่าชายเลนในบริเวณจังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช", 2532.

มาฆ 1:37,500 ตะกอนส่วนใหญ่ตั้งได้กล่าวมาแล้ว เป็นตะกอนที่ถูกพัดพาลงมา จากแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ และแผ่กระจายไปทั่วพื้นที่ชายฝั่งทะเล

ง) การขึ้นลงของน้ำทะเล การขึ้นลงของน้ำทะเล บริเวณ ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นแบบน้ำเตี้ย (Diurnal tide) กล่าวคือ น้ำขึ้นลงวันละครั้ง จากสถิติน้ำขึ้นเฉลี่ยและน้ำลงเฉลี่ยในรอบปีมีค่าประมาณ 1.28 และ -0.82 เมตร น้ำขึ้นสูงสุด และน้ำลงต่ำสุดมีค่าประมาณ 1.96 และ -1.28 เมตร และขึ้นสูงสุดเฉลี่ย และน้ำลงต่ำสุดเฉลี่ยมีค่าประมาณ 1.51 และ -1.03 เมตร ตามลำดับ และความแตกต่างระหว่างน้ำขึ้นและน้ำลงเฉลี่ยประมาณ 2.09 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง (ดูตารางที่ 3.8)

จ) กระแสน้ำ ลักษณะของกระแสน้ำบริเวณชายฝั่งทะเล ขึ้นอยู่กับผลรวมของกระแสน้ำแต่ละประเภทคือ กระแสน้ำขึ้น (Tidal Current) กระแสน้ำที่เกิดจากลม (Wind Driven Current) กระแสน้ำที่เกิดจากคลื่น (Wave Induced Current) และกระแสน้ำที่เกิดจากการไหลของน้ำจืด (Fresh Water Current) กระแสน้ำบริเวณชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี ขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัยหลัก คือ การขึ้นลงของน้ำทะเล (Tidal Current) และ กระแสลม (Wind Driven Current) จากสำรวจของกรมอุทกศาสตร์ พบว่า บริเวณอ่าวไทยตอนบนรวมทั้งบริเวณชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศทางและความเร็วของกระแสน้ำขึ้นอยู่กับอิทธิพลของการขึ้นลงของน้ำ (Tidal Stream) เป็นหลักประกอบกับอิทธิพลของกระแสลมของแต่ละฤดูจะทำให้ทิศทางของกระแสน้ำเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ขณะน้ำขึ้นน้ำจะไหลในแนวทิศเหนือค่อนไปทางทิศตะวันออกและน้ำลงจะไหลในแนวทิศใต้ค่อนไปทางทิศตะวันตกประมาณ 0.5-1.0 กิโลเมตร

ฉ) คลื่นและลม คลื่นทะเลแบ่งออกได้ 2 ประเภทคือ

1) คลื่นผิวน้ำ (Surface Wave) คลื่นผิวน้ำเป็นคลื่นช่วงสั้นเกิดจากลมและเป็นคลื่นที่สามารถทำลายชายฝั่งและทรัพย์สินได้มาก ดังตารางที่ 3.8 สรุปข้อมูล คลื่นผิวน้ำของบริเวณชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้ว่าในรอบ 1 ปี แบ่งเป็น 2 ช่วง ช่วงละ 6 เดือน คือระหว่างเดือน พฤษภาคม-ตุลาคม เป็นช่วงที่ลมพัดออกจากฝั่งด้วยความเร็วเฉลี่ย 5.19 และความเร็วสูงสุด 63.93 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ก่อให้เกิดคลื่นสูงเฉลี่ยประมาณ

0.13 และคลื่นสูงสุด 1.56 เมตร ตามลำดับช่วง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-เมษายน เป็นช่วงที่ลมพัดเข้าหาฝั่งด้วยความเร็วเฉลี่ย 5.37 และความเร็วสูงสุด 71.96 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ก่อให้เกิดคลื่นสูงเฉลี่ยประมาณ 0.13 เมตร และคลื่นสูงสุด 1.74 เมตรตามลำดับ

ขนาดของคลื่นดังกล่าวในภาวะปกติไม่มีผลกระทบต่อชายฝั่งแต่อย่างใด นอกจากเกิดพายุเป็นครั้งคราวและสามารถทำความเสียหายบริเวณชายฝั่งได้

2) คลื่นใต้น้ำ (Swell) เป็นคลื่นช่วงยาวเกิดจากอิทธิพลของน้ำขึ้นลงและการเปลี่ยนแปลงภายในของเปลือกโลก เช่น ภูเขาไฟระเบิด แผ่นดินไหว เป็นต้น เนื่องจากไม่มีข้อมูลจึงไม่ทราบขนาดของคลื่นนี้

จากข้อมูลสภาพของคลื่นทั้ง 2 ประเภทนี้ สรุปได้ว่าโดยเฉลี่ยแล้วคลื่นมีผลกระทบต่อชายฝั่ง และการเดินเรือ โดยเฉพาะช่วงมรสุมตะวันตกเฉียงใต้สำหรับช่วงมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (เดือนพฤศจิกายน-เมษายน) บางครั้งมีคลื่นสูงเป็นอุปสรรคต่อการประมงในทะเลเล็ก และการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง

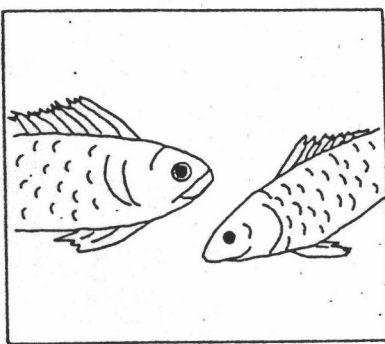
ตารางที่ 3.8 ขนาดของคลื่นผิวน้ำบริเวณชายฝั่งทะเล จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เดือน	ความเร็วลม กม./ชม. ขนาดคลื่นสั้น ม.				ทิศทางของคลื่น
	เฉลี่ย	สูงสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	
พฤศจิกายน-เมษายน	5.37	71.96	0.13	1.74	เข้าหาฝั่ง
พฤษภาคม-ตุลาคม	5.19	63.93	8.13	1.56	ออกจากฝั่ง

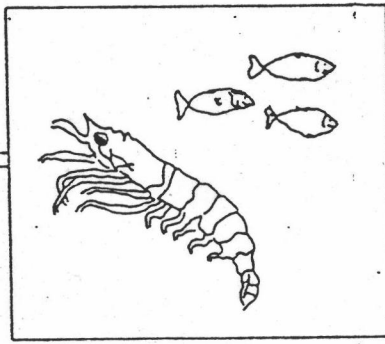
ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา

3.4.3 ระบบนิเวศน์ชายฝั่ง

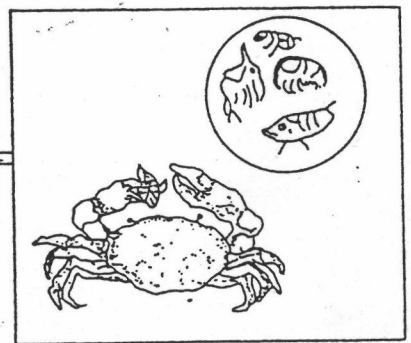
ระบบนิเวศน์ที่เกิดขึ้นในป่าชายเลน (Mangrove ecosystems) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างสิ่งที่มีชีวิต (Organisms) กับสิ่งแวดล้อม (Environment) พืชพรรณธรรมชาติชนิดต่าง ๆ ได้รับความพลังงานจากดวงอาทิตย์เพื่อใช้ในการสังเคราะห์แสง (Photosynthesis) ทำให้เกิดอินทรีย์วัตถุและพลังงานที่ช่วยให้ต้นไม้เจริญเติบโตเกิดเป็นพื้นที่ป่าชายเลนที่มีพันธุ์ไม้ชนิดต่าง ๆ ขึ้นหนาแน่น เมื่อต้นไม้ในป่าเติบโตถึงขนาดก็จะถูกตัดฟันนำไปใช้ประโยชน์ ส่วนเศษเหลือเช่น กิ่ง ใบ เปลือก และเศษไม้ที่ร่วงหล่นทับถมในท้องน้ำ ซึ่งมีปริมาณมากถึง 1 ตันต่อตารางเมตร ก็จะเกิดการสลายตัวกลายเป็นแร่ธาตุอาหารแก่พวกสัตว์น้ำเล็ก ๆ เช่น bacteria, fungi, protozoa และ phytoplankton เป็นต้น เมื่อสัตว์เหล่านี้เจริญเติบโตก็จะกลายเป็นอาหารของพวกสัตว์น้ำที่มีขนาดใหญ่ขึ้นไปอีก เช่น กุ้ง หอย บูล และปลา และเมื่อสัตว์น้ำพวกนี้โตขึ้นก็จะกลายเป็นอาหารของมนุษย์และสัตว์อื่นที่ใหญ่กว่า โดยมีเศษเหลือทิ้งไว้ให้เป็นวัตถุดิบอาหารแก่ต้นไม้ในป่าอีกทอดหนึ่ง จะเกิดเป็นวงจรอาหาร (food chain) ขึ้นในป่าชายเลนตามระบบนิเวศน์วิทยา โดยธรรมชาติแล้วจะมีความสมดุลย์ในตัวของมันเอง แต่ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในขั้นตอนหนึ่งขั้นตอนใดก็จะเป็นผลที่ทำให้ระบบความสัมพันธ์นี้ถูกทำลายและเกิดผลเสียหายขึ้นได้ ตัวอย่างเช่น ถ้าหากพื้นที่ป่าชายเลนถูกบุกรุกทำลาย จำนวนสัตว์น้ำจะลดลงตามไปด้วยลดลง คือปีพ.ศ. 2521 จับได้ 100,101 ตัน ปีพ.ศ. 2530 จับได้ 30,752 ตัน ลดลงเป็นสัดส่วนร้อยละ 31 ของปี 2521 จะเห็นว่าถ้าไม่เกิดการพัฒนาด้านเทคโนโลยีทางการประมง อาทิเช่น การต่อเรือ การพัฒนาเครื่องมือในการหาปลา แนวโน้มผลผลิตทางการประมงจะลดลงกว่านี้ (แผนภูมิที่ 3.1 และแผนภูมิที่ 3.2)

เช่นเดียวกับที่กุ้ง หอย ปู ปลาตัวเล็ก ๆ
ก็จะกลายเป็นอาหารของปลาตัวใหญ่ ๆ
ซึ่งจะเป็นอาหารของคนหรือสัตว์ใหญ่ ๆ
เช่น นก ลิง อีกต่อหนึ่ง

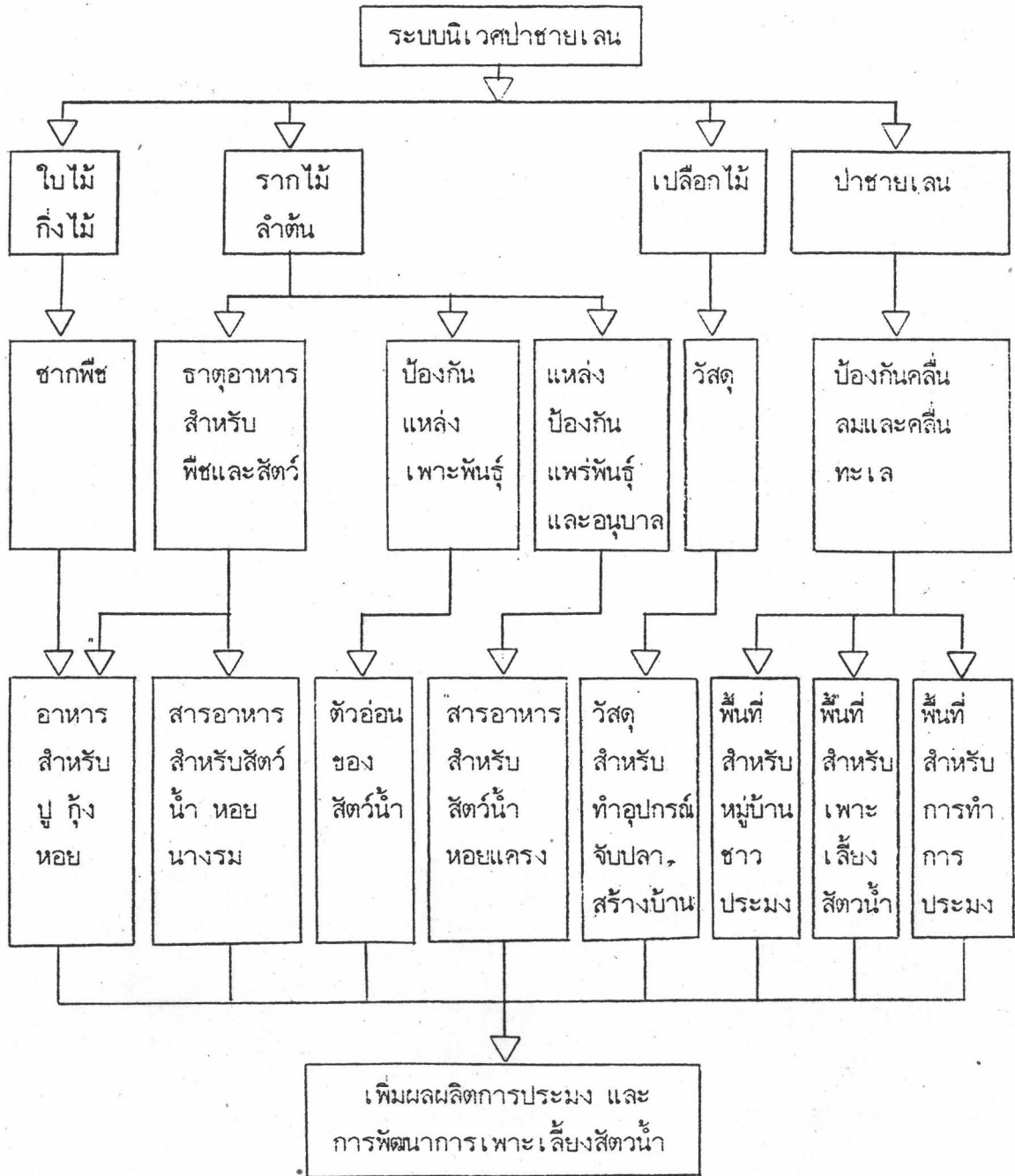

จากนั้นพวกลูกกุ้ง หอย ปู ปลาเล็ก ๆ
ก็จะกินแพลงตอนและได้เดือนทะเลเหล่านี้
อีกต่อหนึ่ง

แบคทีเรียและเชื้อรา จะย่อยสลายใบไม้
ให้เป็นธาตุอาหาร ซึ่งสัตว์เล็ก ๆ เช่น
แพลงตอน ลีลาว และไฉเดือนทะเล
จะกินเป็นอาหาร

แผนภูมิที่ 3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างป่าชายเลนกับทรัพยากรประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและชาวประมง

ที่มา : Kapetsky, 1986 Conversion of Mangrove for Pond Aquaculture, Philippines, April.

3.4.4 สภาพการใช้ที่ดินชายทะเล¹

พื้นที่ชายทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี สภาพการใช้ที่ดินจำแนกอย่างกว้าง ๆ ได้ดังนี้

1) พื้นที่ป่าไม้ ประมาณ 140,000 ไร่ โดยเป็นป่าดิบและป่าเบญจพรรณประมาณ 120,000 ไร่ ป่าเลนประมาณ 20,000 ไร่ ซึ่งจะพบมากในเขตติดชายฝั่งทะเลตั้งแต่แหลมชุกของอำเภอไชยายาวขนานไปชายฝั่งทะเลจนถึงอำเภอคอนสัก

2) พื้นที่เกษตรกรรมประมาณ 450,000 ไร่ โดยแบ่งเป็น

2.1 พื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น ได้แก่ มะพร้าว ยางพารา และผลไม้

2.2 พื้นที่ปลูกข้าวซึ่งอยู่ในเขตอำเภอพนม เมืองกาญจนดิษฐ์และอำเภอคอนสัก

3) พื้นที่ทำการประมง

ได้แก่พื้นที่ที่ทานากุ้งมีประมาณ 45,000 ไร่ ซึ่งได้แก่พื้นที่ชายเลน ตั้งแต่อำเภอท่าชนะจนถึงอำเภอคอนสัก

4) พื้นที่ลุ่ม ได้แก่ที่ลุ่มชื้นและมีประมาณ 7,787 ไร่ มีอยู่กระจัดกระจาย บริเวณอำเภอท่าชนะ ท่าฉางและคอนสัก

5) พื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ได้แก่ ทุ่งหญ้า ไม้พุ่ม และป่าละเมาะและนาร้างทั่ว ๆ ไป

6) เขตชุมชน ได้แก่ เมืองและอำเภอต่าง ๆ ประมาณ 6,135 ไร่

---

¹กรมพัฒนาที่ดิน, แผนการใช้ที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี, กรุงเทพฯ 2529

3.4.5 ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน

จากการศึกษาของกรมพัฒนาที่ดิน พอสรุบบัญชีการใช้ประโยชน์ที่ดินชายทะเลของจังหวัดสุราษฎร์ธานีดังนี้

1) ปัญหาดินทรายจัด พบอยู่บริเวณสันทรายหรือพบอยู่บริเวณติดหาดทราย ได้แก่บริเวณตอนเหนือของอำเภอท่าชนะ บริเวณทางด้านตะวันออกของจังหวัดแกวอำเภอกาญจนดิษฐ์ และอำเภอคอนสัก เนื้อดินเป็นทรายจัดตลอดจนชั้นดิน การระบายน้ำดีมากเกินไป ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

2) ปัญหาดินทรายจัดที่มีชั้นดานอินทรีย์ พบบริเวณที่เป็นสันทราย พบอยู่บริเวณตอนเหนือของจังหวัดแกวอำเภอท่าชนะ อำเภอไชยา และบริเวณทางด้านตะวันออกของจังหวัดแกวอำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอคอนสัก เนื้อดินเป็นทรายตลอดและจะพบชั้นดานอินทรีย์ ซึ่งค่อนข้างแข็งหรือแข็งที่ความลึกตั้งแต่ 50 เซนติเมตรจากผิวดิน มีความหนาตั้งแต่ 10-40 เซนติเมตร ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการงอกของรากพืช เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

3) ดินเป็นกรดจัด พบอยู่ทางตอนเหนือแกวอำเภอท่าชนะ อำเภอไชยา ทางด้านตะวันตกของจังหวัดแกวอำเภอพุนพิน และทางด้านตะวันออกของจังหวัดแกวอำเภอกาญจนดิษฐ์ และอำเภอคอนสัก เป็นบริเวณที่ราบลุ่มที่น้ำทะเลเคยขึ้นถึงมาก่อน ดินมีการระบายน้ำเลวมีการประกอบของกำมะถันสูง

4) ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเนื้อที่เกือบทั้งหมดของพื้นที่ชายทะเลเนื่องจากภาคใต้เป็นภาคที่มีฝนชุก ทำให้เกิดการชะล้างสูง ทำให้แร่ธาตุอาหารสูญหายไป ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

3.4.6 โครงสร้างบริการพื้นฐานพื้นที่ชายทะเล

ก) การคมนาคม

พื้นที่ชายฝั่งทะเลมีโครงข่ายเส้นทางคมนาคมที่ใช้ติดต่อภายในพื้นที่ที่ศึกษากับพื้นที่ภายนอก ดังนี้

1. ทางรถยนต์

การคมนาคมโดยทางรถยนต์นับว่ามีความสะดวกมากที่สุด เพราะเนื่องจากมีเส้นทางคมนาคมที่เป็นทางหลวงแผ่นดินหลายสาย มี

ทางหลวงหมายเลข 41 เป็นเส้นทางหลักเชื่อมติดต่อระหว่างจังหวัดต่าง ๆ จากภาคกลางลงสู่จังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้ และมีเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 401 ในแนวตะวันออกตะวันตกเชื่อมออกสู่จังหวัดภูเก็ตและนครศรีธรรมราช นอกจากเส้นทางหลัก 2 เส้นทางซึ่งเป็นขอบเขตของพื้นที่ศึกษาแล้วยังมีเส้นทางคมนาคมที่ชี้ติดต่อในพื้นที่ศึกษาอีกหลายเส้นทางได้แก่

- ถนนสายสุราษฎร์ธานี-พุนพิน ระยะทางประมาณ 14 กิโลเมตร ถนนคอนกรีตตลอดสาย ใช้งานได้ทุกฤดูกาล
- ถนนสายสุราษฎร์-กาญจนดิษฐ์-คอนสัก ระยะทางประมาณ 82 กิโลเมตร ถนนลาดยางตลอดสาย ใช้งานได้ทุกฤดูกาล
- ถนนสายท่าชนะ-บ้านท่ากระจ่าย-พุนพิน ระยะทางประมาณ 70 กิโลเมตร ถนนลาดยางตลอดสาย ปัจจุบันได้มีการซ่อมแซมถนนบางช่วง ใช้งานได้ตลอดฤดูกาล
- ถนนสายไชยา-พุมเรียง ระยะทางยาวประมาณ 11 860 กิโลเมตร ถนนลาดยางตลอด ใช้งานได้ทุกฤดูกาล
- ถนนสายสุราษฎร์-ปากน้ำตาบี่ ระยะทางประมาณ 4 650 กิโลเมตร ถนนลาดยางตลอดสาย ใช้งานได้ทุกฤดูกาล
- ทางสาย เลียงเมือง สุราษฎร์ธานี เพื่อบรรเทาความคับคั่งของการสัญจรในตัวเมืองสุราษฎร์ธานี จุดเริ่มต้นของถนนสายเลียงเมือง เริ่มต้นจากกิโลเมตรที่ 3 ของทางหลวงสายสุราษฎร์-พุนพิน และไปบรรจบทางหลวงคอนสุราษฎร์-ลิขล ประมาณกิโลเมตรที่ 4 ถนนลาดยางอย่างดีตลอดสาย

2. ทางรถไฟ

มีเส้นทางรถไฟสายใต้เชื่อมติดต่อระหว่างสถานีรถไฟอาเภอท่าชนะ สถานีรถไฟอาเภอไชยา สถานีรถไฟอาเภอท่ากลาง และสถานีรถไฟสุราษฎร์ธานี ซึ่งตั้งอยู่ที่อาเภอพุนพินเป็นศูนย์กลางการคมนาคมของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่จะติดต่อเส้นทางรถยนต์ไปสู่เกาะสมุย และจังหวัดใกล้เคียง

3. การคมนาคมทางน้ำ

การคมนาคมติดต่อทางน้ำประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่ศึกษาจะใช้เส้นทางน้ำเดินทางติดต่อกันโดยเพราะในเขตอำเภอเมืองและพื้นที่ชายทะเลโดยทั่วไป นอกจากนั้นสามารถติดต่อกับพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะการติดต่อระหว่างจังหวัดกับเกาะสมุยและเชื่อมโยงมาเลี้ยงสินค้าระหว่างกรุงเทพฯ-สุราษฎร์ธานีและจังหวัดชายทะเลภาคใต้ ในพื้นที่ที่ศึกษามีท่าเทียบเรืออยู่หลายแห่งแบ่งประเภทดังนี้

- ท่าเรือประมง มีอยู่ 6 ท่า อยู่ในอำเภอเมือง 3 ท่า ได้แก่ ท่าเทียบเรือองค์การสะพานปลา 1 ท่า และของเอกชน 2 ท่า และท่าเทียบเรือท่ากระจายอำเภอท่าชนะ และท่าเทียบเรือประมงอำเภอกาญจนดิษฐ์

- ท่าเรือขนส่งสินค้าและการโดยสาร มีท่าเรือสำหรับการเดินทางภายในพื้นที่ของเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี และท่าเรือสำหรับเดินทางไปเกาะสมุยที่อำเภอดอนสัก กับท่าเรือที่ปากคลองท่าทองเป็นท่าเรือเฟอริรี่

- ท่าเรือขนส่งน้ำมัน มีอยู่ 4 ท่าด้วยกัน เป็นท่าเรือขนส่งน้ำมันของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ท่าเรือของบริษัทเอสโซ่ และท่าเรือของบริษัทเชลล์และท่าเรือของบริษัทคาลเท็คซ์ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณคลองท่าทอง เขตอำเภอเมืองกับอำเภอกาญจนดิษฐ์

ข) การประปา

การบริการขั้นพื้นฐานด้านการประปาในพื้นที่ศึกษา ยังไม่ครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่จะจัดให้มีบริการทางด้านนี้ในบริเวณที่เป็นเขตชุมชน โดยเฉพาะในเขตสุขาภิบาลท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง เขตเทศบาล พุนพิน เขตเทศบาลเมือง สุขาภิบาลท่าทองใหม่ สุขาภิบาลกาญจนดิษฐ์และเขตสุขาภิบาลดอนสัก การบริการประปามีการประปาส่วนภูมิภาคเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีกำลังการผลิตระบบการผลิตและใช้น้ำแตกต่างกันในแต่ละเขต ดังตารางต่อไปนี้ (ตารางที่ 3.9)

ตารางที่ 3.9 แสดงเขตบริการการประปาเขตพื้นชายฝั่งทะเล จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สถานีบริการ	จำนวนผู้ใช้ น้ำ/ราย	แหล่งผลิต	กำลังผลิต/ชั่วโมง	ระบบการผลิต
1. เขตเทศบาล พุนพิน, เมือง	15,561	คลองพุมดวง	1,000 ลบ.ชม.	สูบน้ำ
2. สาขาภิบาลท่าชนะ	240	คลองท่าชนะ	20 ลบ.ชม.	กรองเร็ว
3. สาขาภิบาลไชยา	501	บ่อน้ำบาดาล	20 ลบ.ชม.	กรองเร็ว
4. สาขาภิบาลท่าฉาง	518	บ่อน้ำบาดาล	30 ลบ.ชม.	กรองเร็ว
5. สาขาภิบาลท่าทองใหม่	232	คลองน้ำซับเขาแก้ว	- ลบ.ชม.	จ่ายตรง
6. สาขาภิบาลกาญจนดิษฐ์	640	คลองกะแดะ	50 ลบ.ชม.	กรองเร็ว
7. สาขาภิบาลคอกกลัก	400	คลองน้ำผา	20 ลบ.ชม.	กรองเร็ว

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2531

ค) การไฟฟ้า

การบริการไฟฟ้า การไฟฟ้าภูมิภาคจังหวัดสุราษฎร์ธานี
รับกระแสไฟฟ้ามาจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตจากรองจักรพลังความร้อนที่ตำบลบ้าน
เขาควายอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มาจ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับอำเภอใน
เขตพื้นที่ชายทะเล ครบทั่วทั้งพื้นที่แล้ว 25 ตำบล 98 หมู่บ้าน นอกจากนั้นยังมี
พลังงานสำรองที่จะใช้ในเขตพื้นที่นี้จากเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ วัชรประภา อำเภอ
บ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานีกับโรงงานผลิตไฟฟ้าพลัง ใอน้ำที่อำเภอขนอม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งสามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าในทั่วประเทศได้นี้ได้อย่างเพียง
พอ

ตารางที่ 3.10 แสดงจำนวนผู้ใช้กระแสไฟฟ้าของเขตพื้นที่ศึกษา ปี พ.ศ.2531

อำเภอ	ที่อยู่อาศัย (ครัวเรือน)	ธุรกิจ (ครัวเรือน)	รายได้ บาท
อ.เมือง	16,893	1,877	11,106,088.15
อ.กาญจนดิษฐ์	4,887	99	554,594.08
อ.คอนสัก	2,032	55	627,049.36
อ.พุนพิน	7,214	594	3,864,836.37
อ.ท่าฉาง	2,002	60	245,023.03
อ.ไชยา	3,928	204	457,196.92
อ.ท่าชนะ	2,478	83	255,024.53
รวม	39,434	2,972	17,109,812.41

ที่มา : การไฟฟ้าจังหวัดสุราษฎร์ธานี

3.4.7 ลักษณะประชากร

เขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี ครอบคลุมเขตการปกครองดังต่อไปนี้

อำเภอ 7 อำเภอได้แก่ อำเภอท่าชนะ, อำเภอไชยา, อ.ท่าฉาง อำเภอพุนพิน, อำเภอเมือง, อำเภอกาญจนดิษฐ์ และอำเภอดอนสัก
เทศบาล 2 เขตเทศบาลได้แก่ เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี และเขตเทศบาลตำบลท่าข้าม

เขตสุขาภิบาล 6 เขตสุขาภิบาลได้แก่ 1.สุขาภิบาลท่าชนะ 2. สุขาภิบาลไชยา 3. สุขาภิบาลท่าฉาง 4. สุขาภิบาลท่าทองใหม่ 5. สุขาภิบาลกาญจนดิษฐ์ และ 6. สุขาภิบาลดอนสัก

เขตตำบล ที่ได้รับอิทธิพลจากกระแสน้ำทะเลท่วมถึง 25 ตำบลได้แก่

- อ.ท่าชนะ 1. ต.คันธูลี 2. ต.ท่าชนะ 3. ต.วัง
  - อ.ไชยา 1. ต.พุมเรียง 2. ต.เสม็ด, ตำบลตะกม
  - อ.ท่าฉาง ต.ท่าฉาง, ต.ท่าเคย ต.เขาถ่าน
  - อ.พุนพิน ต.สีเสียด
  - อ.เมือง ต.คลองน้อย ต.บางโพธิ์, ต.บางบาไม้, ต.บางไทร ต.คลองฉนาก, ต.บางชนะ, ต.บางกุ้ง
  - อ.กาญจนดิษฐ์ ต.กระแดะ, ต.ท่าทอง, ต.พลาญวาส, ต.ท่าทองใหม่ ต.ตะเคียนทอง
  - อ.ดอนสัก ต.ดอนสัก, ต.ชลคราม, ต.ไชยคราม
- ก. ลักษณะประชากรรายอำเภอเขตพื้นที่ศึกษา

1) จำนวนประชากร ความหนาแน่นและการกระจายตัวของประชากรเขตพื้นที่ศึกษา

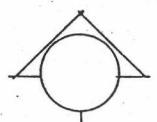
ในปีพ.ศ.2531 จำนวนประชากรระดับ

อำเภอในเขตพื้นที่ศึกษามีทั้งหมด 394,897 คน มีสัดส่วนเป็นร้อยละ 54.45 ของจังหวัด อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ อำเภอกาญจนดิษฐ์ คิดเป็นร้อยละ

แสดง เขตการปกครองในพื้นที่ศึกษา

- ชุมชน
- ▲ เทศบาล

แผนที่ที่ 3.11

การศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี

18.71 ของประชากรรวมทั้งจังหวัด รองลงมาคือ อำเภอเมือง และอำเภอ พุนพิน โดยคิดเป็นอัตราร้อยละ 17.81 และ 16.82 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงความหนาแน่นของประชากรแล้ว ในปีพ.ศ.2531 พบว่าเทศบาลเมือง เทศบาลท่าข้าม อำเภอเมืองและ อำเภอ กาญจนดิษฐ์ มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุดเรียงลำดับคือ 5,989, 1,497, 321 และ 84 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอที่มีความหนาแน่น ประชากรน้อยที่สุดได้แก่ อำเภอท่าฉาง คือ 22 คนต่อตารางกิโลเมตร (ตาราง ที่ 3.11, แผนที่ 3.10)

2) การเปลี่ยนแปลงประชากร

ระหว่างปี พ.ศ.2521-2531 มีประชากรเพิ่ม จากจำนวน 324,560 คน เป็นจำนวน 394,897 คน คิดเป็นการเปลี่ยนแปลง ร้อยละ 23.98 อำเภอที่มีการเปลี่ยนแปลงประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอคอน สลัก และอำเภอท่าชนะ มีจำนวนประชากรเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 42.30 และร้อยละ 41.34 ตามลำดับ ของประชากรในเขตพื้นที่ศึกษา สำหรับอำเภอที่มี การเปลี่ยนแปลงประชากรอยู่ในอันดับต่ำสุดคืออำเภอท่าฉางมีส่วนร้อยละ 7.30

เมื่อพิจารณาอัตราการเพิ่มของประชากรในช่วง ปีพ.ศ.2521-2531 ระดับอำเภอ จะพบว่า พื้นที่มีอัตราการเพิ่มต่อบีสูงสุด ได้แก่ อำเภอคอนสลัก โดยคิดเป็นอัตราการเพิ่มร้อยละ 3.59 ต่อปี รองลงมาคือ อำเภอเมือง เทศบาลเมืองและอำเภอกาญจนดิษฐ์ คิดเป็นอัตราการเพิ่มร้อยละ 1.81 1.70 และ 1.58 ตามลำดับ

ข. ลักษณะประชากรรายตำบลในเขตพื้นที่ศึกษา

1) จำนวนประชากร ความหนาแน่นและการกระจาย ตัวของประชากร รายตำบลในเขตพื้นที่ศึกษา

ในปีพ.ศ.2531 จำนวนประชากรรายตำบลใน เขตพื้นที่ศึกษามีจำนวน 134,283 คน คิดเป็นร้อยละ 18.85 ของจังหวัดและ ร้อยละ 34.00 ของเขต 7 อำเภอในพื้นที่ศึกษา ตำบลที่มีประชากรมากที่สุดได้ แก่ ต.คอนสลัก ต.ไชยคราม ต.บางกุ้ง เรียงมาตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความหนาแน่นของประชากรแล้ว

ตำบลบางกุ้ง บางชนะ และตำบลบางไทร และตำบลท่าทองใหม่มีความหนาแน่นประชากรมากที่สุดเรียงลำดับ คือ 526.3, 301.0, 257.9, และ 242.0 คนต่อตารางกิโลเมตร ตำบลที่มีความหนาแน่นประชากรน้อยที่สุดได้แก่ ตำบลคันธุลี คือ 15 คนต่อตารางกิโลเมตร (ตารางที่ 3.12 แผนที่ 3.12)

2) การเปลี่ยนแปลงประชากร

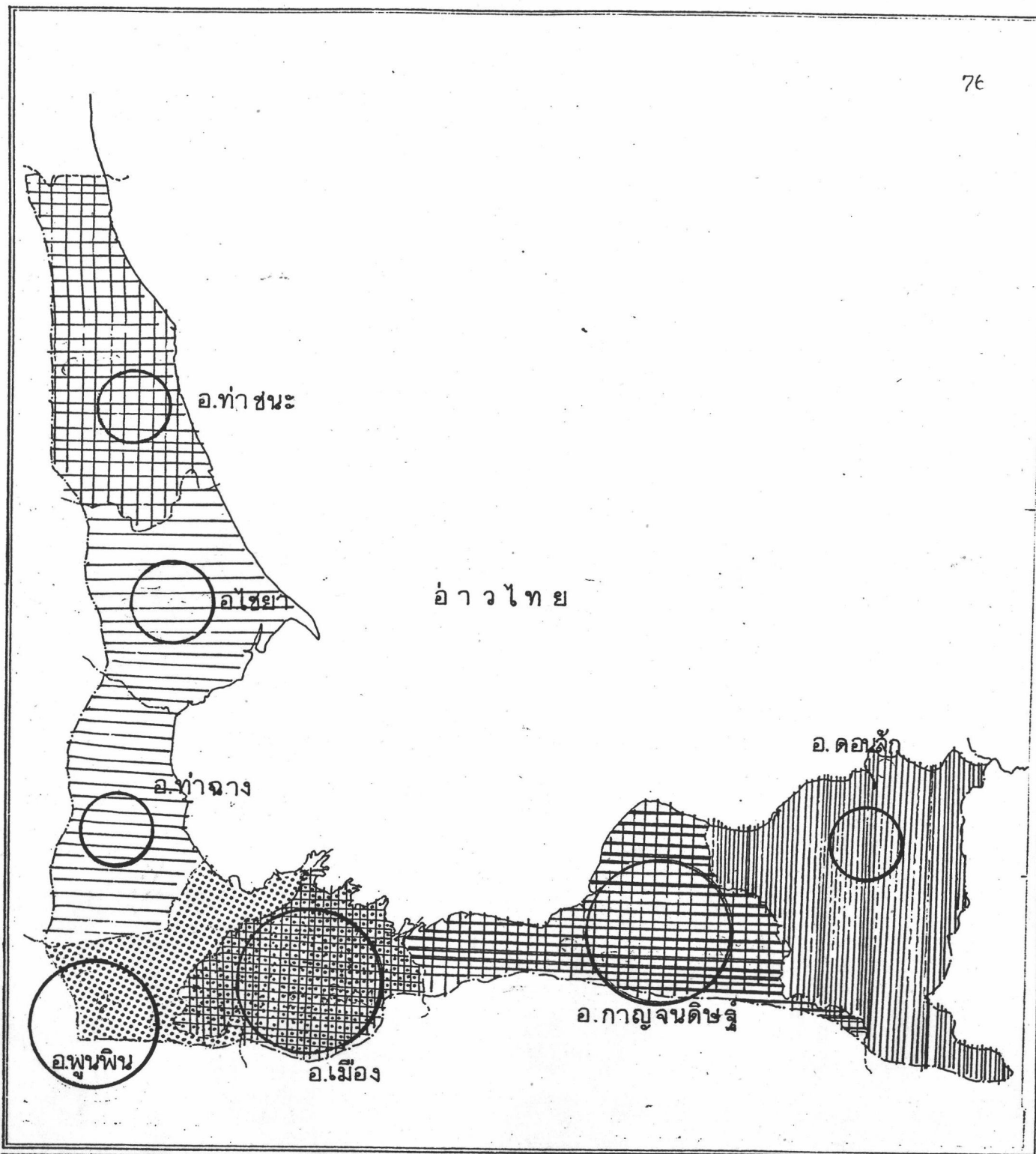
ระหว่างปี พ.ศ.2521- พ.ศ.2531 มี

ประชากรระดับตำบลในพื้นที่ศึกษาเพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ.2521 จำนวน 120,627 คน และในปีพ.ศ.2531 เพิ่มขึ้นเป็น 134,283 คน คิดเป็นสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 11.32 ตำบลที่มีประชากรเพิ่มมากที่สุดได้แก่ ตำบลคอนสัก มีการเพิ่มเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.3 และรองลงมาได้แก่ตำบลไชยครามเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนร้อยละ 7 มีตำบลที่มีประชากรลดลงจากปี 2521 ได้แก่ ตำบลบางโพธิ์ใบไม้ ตำบลวัว และตำบลท่าชนะ มีสัดส่วนเป็นจำนวนลดลงร้อยละ 11.29, 5.78 และ 5.24 เรียงตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงอัตราการเพิ่มต่อไปน

ระดับตำบล ช่วงปีพ.ศ.2521-2531 ปรากฏว่า ตำบลที่มีอัตราการเพิ่มประชากรต่อบีสูงสุด และรองลงมาได้แก่ ตำบลไชยคราม ตำบลคอนสัก ตำบลบางไทร (อำเภอเมือง) และตำบลตะเคียนทอง (อำเภอกาญจนดิษฐ์) โดยมีอัตราการเพิ่มประชากรต่อบี เป็นร้อยละ 5.54 4.02 3.18 และ 2.52 ตามลำดับ ทั้งนี้ ตำบลไชยคราม และตำบลคอนสัก ซึ่งมีอัตราการเพิ่มประชากรต่อบีสูงสุดและรองลงมานั้น อยู่ในเขตอำเภอคอนสัก

สำหรับตำบลที่มีอัตราการเพิ่มของประชากรลดต่ำลง คือ ตำบลบางใบไม้ ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมือง โดยมีอัตราลดลงร้อยละ -4.19 ต่อบี รองลงมาได้แก่ ตำบลวังและตำบลท่าชนะ ซึ่งอยู่ในอำเภอท่าชนะ มีอัตราการเพิ่มของประชากรลดต่ำลง เป็นร้อยละ -2.28 และ -1.30 ต่อบี ตามลำดับ

ขนาดประชากร		ความหนาแน่นประชากร	
	20,000 - 30,000 คน		312 คน/กม. ²
	30,000 - 40,000 คน		84 คน/กม. ²
	60,000 - 70,000 คน		62 คน/กม. ²
	มากกว่า 70,000 คน		38 คน/กม. ²
แสดง : ขนาดและความหนาแน่นของประชากร			56 คน/กม. ²
			22 คน/กม. ²

แผนที่ ที่ 3.12

การศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 3.11 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรรายอำเภอในเขตพื้นที่ศึกษา

อำเภอ/เทศบาล	จำนวน ประชากรปี พ.ศ.2531	การเปลี่ยนแปลงประชากร		อัตราการเพิ่มประชากร ช่วงปีพ.ศ.2521-2531 (ร้อยละ/ปี)
		การเปลี่ยนแปลง สัมพัทธ์%	การเปลี่ยนแปลง สุทธิ%	
1. เทศบาลเมือง	6,464	18.38	8.3	1.70
2. เทศบาลท่าข้าม	-	-	-	
3. อำเภอเมือง	11,578	19.67	14.9	1.81
4. อำเภอท่าชนะ	10,750	41.34	13.8	1.18
5. อำเภอไชยา	4,446	17.10	5.7	1.24
6. อำเภอท่าฉาง	2,467	7.30	3.17	1.02
7. อำเภอพนมพิน	22,920	35.45	29.4	0.28
8. อำเภอกาญจนดิษฐ์	10,750	17.01	13.8	1.58
9. อำเภอดอนสัก	8,483	42.30	10.9	3.59
รวม	77,858	23.98	100	1.98

หมายเหตุ สูตร

$$GR \{ (P_n/P_o)^{1/n} - 1 \} \times 100$$

GR = อัตราการเพิ่มของประชากร

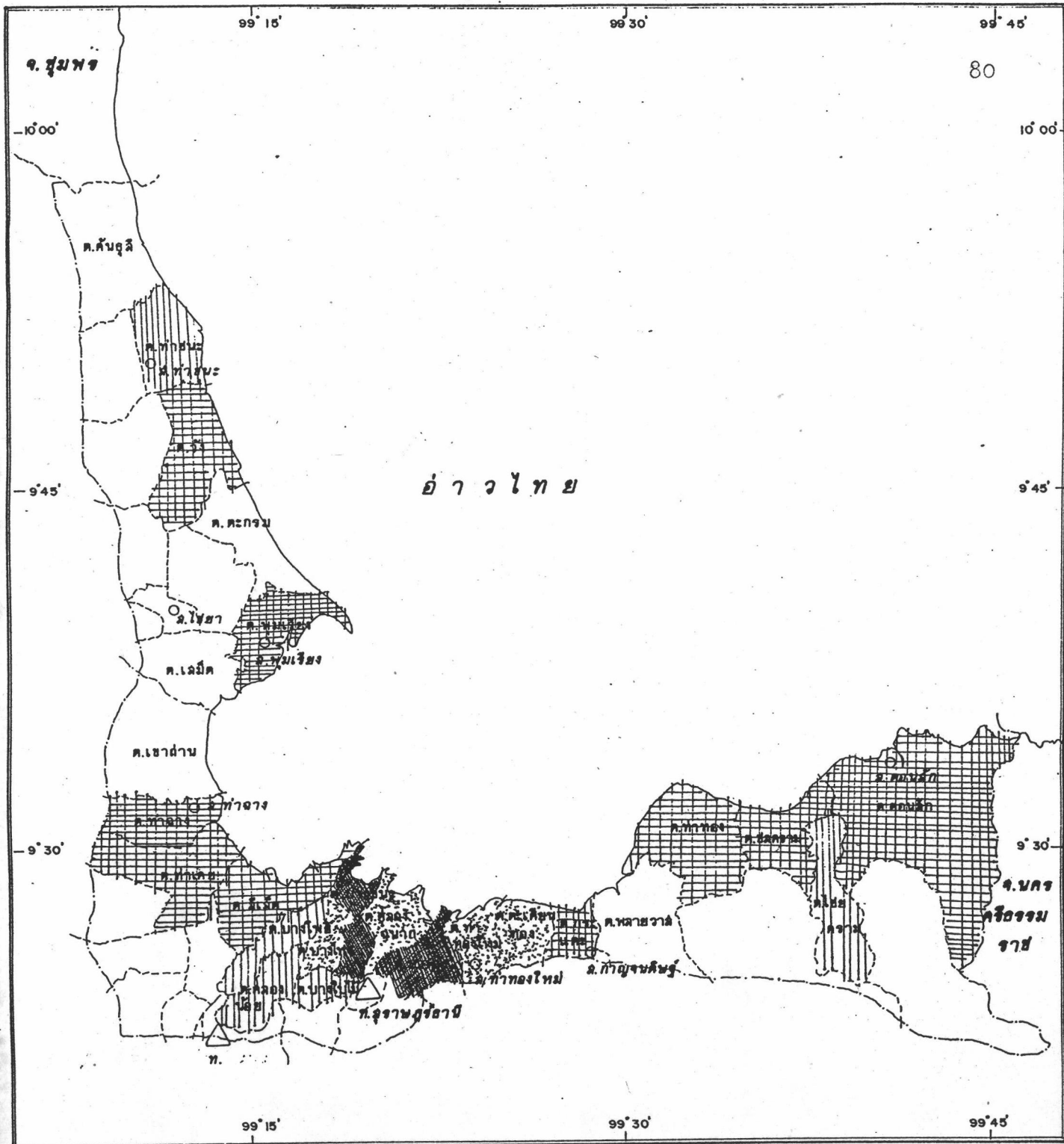
P_n = ประชากรปี พ.ศ.2521P_o = ประชากรปี พ.ศ.2531

ตารางที่ 3.12 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรรายตำบลในพื้นที่ศึกษา

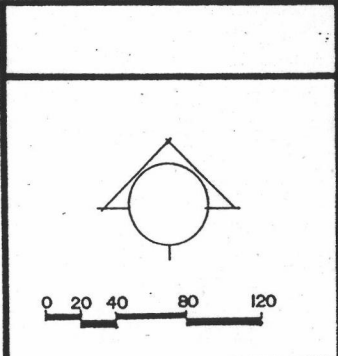
ตำบล	จำนวน	การเปลี่ยนแปลงประชากร			อัตราการเปลี่ยนแปลง การเพิ่มประชากร (ร้อยละ/ปี)
		การเปลี่ยนแปลง สัมพัทธ์%	สุทธิ+	สุทธิ-	
1. ต.คันธุลี	281	5.54	2.05	-	.55
* 2. ต.ท่าชนะ	-716	-12.24	-	-5.24	-1.30
* 3. ต.วัง	-790	-20.62	-	-5.78	-2.28
4. ต.พุมเรียง	1154	22.01	8.45	-	2.01
5. ต.เสม็ด	158	5.95	1.15	-	0.68
6. ต.ตะกม	315	10.58	2.30	-	1.01
* 7. ต.ท่ากลาง	-13	-23	-	-0.09	-0.02
8. ต.ท่าเคย	205	4.47	1.50	-	0.44
9. ต.ท่าเสาถ่าน	193	4.81	1.41	-	0.47
10. ต.สีเล็ด	594	14.64	4.34	-	1.38
*11. ต.คลองน้อย	-476	-9.47	3.48	-	0.99
*12. ต.บางโพธิ์	-274	-10.20	-	-2.00	-1.07
*13. ต.บางไข่ม	-1115	-34.85	-	-8.16	-4.19
14. ต.บางบางไทร	832	36.76	6.09	-	3.18
*15. ต.คลองฉนาก	-49	-.95	-	-.34	-0.10
*16. ต.บางชนะ	-218	-5.3	-	-1.59	-0.54
17. ต.บางกุ้ง	1543	21.13	11.29	-	1.94
18. ต.กะแดะ	1180	17.23	8.64	-	1.60
19. ต.ท่าทองใหญ่	802	14.69	5.87	-	1.38
20. ต.พลาญวาส	864	17.42	6.32	-	1.62
*21. ต.ท่าทอง	-417	-6.5	-	-3.05	-0.67

ตำบล	การเปลี่ยนแปลงประชากร			อัตราการเปลี่ยนแปลง	
	จำนวน	การเปลี่ยนแปลง สัมพัทธ์%	การเปลี่ยนแปลง สุทธิ+	การเปลี่ยนแปลง สุทธิ-	การเพิ่มประชากร (ร้อยละ/ปี)
22. ต.ตะเคียนทอง	1433	28.27	10.49	-	2.52
23. ต.คอนสัก	4531	48.33	33.17	-	4.02
24. ต.ชลคราม	-252	-6.85	-	-1.84	-0.71
25. ต.ไชยคราม	3891	71.46	28.49	-	5.54
รวม	13656	11.32	+128.74	-28.09	108

ที่มา : กรมการปกครอง, 2531

	มากกว่า 280	คน / กม. ²
	211 - 280	คน / กม. ²
	141 - 210	คน / กม. ²
	71 - 140	คน / กม. ²
	น้อยกว่า 70	คน / กม. ²

แสดง : ความหนาแน่นของประชากรในเขตพื้นที่ศึกษา

แผนที่ที่ 3.13

การศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี